

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ, ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΜΕ ΘΕΜΑ:

**Μετάφραση από τα Γαλλικά προς τα Ελληνικά ενός αποσπάσματος
από την έκθεση: Ανασκόπηση εθνικής στρατηγικής 2022: στόχοι,
ασφάλεια και στρατιωτικά σχέδια**

ΤΗΣ ΦΟΙΤΗΤΡΙΑΣ

ΑΜΥΓΔΑΛΑ ΕΥΣΤΑΘΙΑΣ (Ξ2020146)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ:

ΠΟΛΙΤΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ (Καθηγητής)

ΚΑΡΛΑΦΤΗ-ΜΟΥΡΑΤΙΔΗ ΦΩΤΕΙΝΗ (μέλος Ε.ΔΙ.Π)

ΚΕΡΚΥΡΑ, ΙΑΝΟΥΡΙΟΣ 2024

« La langue de l'Europe, c'est la traduction »

Umberto Eco

Ευχαριστίες

Οφείλω, πρώτα απ' όλους, να ευχαριστήσω την οικογένειά μου, για την ενθάρρυνση, την υποστήριξη και την κατανόησή τους από την πρώτη μέρα των κατατακτηρίων εξετάσεων και καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μου στην Κέρκυρα. Ευχαριστώ επίσης θερμά τον επιβλέποντα καθηγητή μου Μιχάλη Πολίτη, διότι ως εξαιρετικός Δάσκαλος με ενέπνευσε μέσα από τις παραδόσεις του να επιλέξω το θέμα της παρούσας εργασίας, με εμπιστεύτηκε και με ενθάρρυνε, με καθοδήγησε στη σωστή δόμησή της και μου παρείχε σχόλια και γνώσεις που θα είναι οι αποσκευές μου για το μέλλον. Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω την κ. Καρλάφτη που συμμετείχε στην επιτροπή αξιολόγησης της παρούσας εργασίας.

Περιεχόμενα

Πρόλογος	6
1. Πρωτότυπο	7
2. Μετάφρασμα	20
3. Σχολιασμός	35
3.1 Θεωρητικές προσεγγίσεις	35
3.1.1 Κειμενικός τύπος – Κειμενική λειτουργία – Λειτουργία της γλώσσας	35
3.1.2 Πραγματολογική ανάλυση ΚΠ	36
3.1.3 Μεταφραστική προσέγγιση και Σκοπός της μετάφρασης ..	36
3.2 Μεταφραστικά προβλήματα	38
3.2.1 Γενικά	38
3.2.2 Ζητήματα ορολογίας	38
3.2.3 Γραμματικό-συντακτικά ζητήματα	41
Επίλογος	46
Γλωσσάρι	47
Βιβλιογραφικές Αναφορές	51
Παράρτημα	52

Πρόλογος

Η παρούσα εργασία αποτελεί το επιστέγασμα των σπουδών μου στο Τμήμα Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας του Ιονίου Πανεπιστημίου και, ως εκ τούτου, θεώρησα ιδανικό να επικεντρωθώ σε ένα πεδίο που άπτεται των ενδιαφερόντων μου ως ανθρώπου και ως μεταφραστή. Για αυτό το λόγο, η πρώτη μου σκέψη ήταν η επιλογή γαλλικού πολιτικού κειμένου καθώς εκτός των άλλων παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον και σε μεταφραστικό και σε πραγματολογικό επίπεδο. Πρόκειται για την έκθεση του Προέδρου της Γαλλικής Δημοκρατίας Εμμανουέλ Μακρόν για το έτος 2022 με τίτλο « *Revue nationale Stratégique 2022*» (SGDSN, 2022) όπου παρουσίασε τους στόχους της χώρας έως και το 2030, σε επίπεδο εσωτερικής, εξωτερικής πολιτικής και άμυνας. Το ύφος και το επίπεδο της γαλλικής γλώσσας που χρησιμοποιείται σε κείμενα τέτοιου είδους, οι πληροφορίες για την εσωτερική και εξωτερική πολιτική της Γαλλίας και η συμμετοχή της σε διάφορες διεθνείς επιχειρήσεις, είναι οι βασικοί λόγοι επιλογής του καθώς αυτά είναι τα πεδία με τα οποία θα ήθελα να ασχοληθώ επαγγελματικά.

Στην παρούσα εργασία, αρχικά θα παρουσιάσω τη μετάφραση του εν λόγω αποσπάσματος, στη συνέχεια θα αναλύσω τις μεταφραστικές μεθόδους που επέλεξα και τέλος θα παρουσιάσω τους μεταφραστικούς προβληματισμούς μου σε συγκεκριμένα σημεία και την επίλυσή τους.

1. Πρωτότυπο

Objectif stratégique n°4

Une résilience cyber de premier rang

131) Face aux évolutions stratégiques, l'effort doit porter sur l'amélioration de notre résilience cyber. Aucun moyen ne suffit pour envisager un bouclier cyber qui mettrait en échec toute cyberattaque menée contre la France, mais renforcer son niveau de cybersécurité est essentiel pour préparer le pays à davantage de menaces. De même, l'application d'une logique dissuasive dans le cyberspace qui forcerait tout attaquant à la retenue contre la France est illusoire mais adopter des stratégies de réponses mobilisant l'ensemble des leviers de l'État, européens et internationaux permet de rendre les cyberattaques particulièrement coûteuses pour les attaquants.

132) Cette résilience cyber consiste à disposer de capacités adaptées et organisées, permettant de prévenir ou, le cas échéant, de réduire l'impact et la durée des cyberattaques menées à l'encontre de la France, a minima pour les fonctions les plus critiques.

1. AMÉLIORER LA RÉSILIENCE CYBER DE LA FRANCE, CONDITION DE LA SOUVERAINETÉ

133) Les efforts entrepris dans les secteurs public et privé doivent être amplifiés. Nonobstant les importants travaux déjà engagés, la cybersécurité de l'État dispose d'importantes marges de progrès. Dans certains secteurs critiques, des attaques d'ampleur sont encore plausibles, même si les investissements consentis dans le cadre du plan France Relance ont considérablement amélioré le niveau de cybersécurité. Quant au rôle systémique de certains acteurs du numérique, il reste encore insuffisamment pris en compte.

2. CONSOLIDER LES ACQUIS DU MODÈLE FRANÇAIS

134) Les acquis fondamentaux du modèle français, établi en 2008 puis régulièrement renforcé et adapté, doivent être consolidés. La gouvernance de la sécurité numérique de l'État a été rénovée et peut désormais être déployée. La capacité nationale à concevoir et mettre en œuvre des politiques publiques est illustrée par la création

d'équipes régionales de réponse aux incidents (CSIRT), par l'ouverture du Campus Cyber et par l'émergence d'un écosystème de cyberdéfense à Rennes. Enfin, à l'issue de sa présidence du Conseil de l'Union européenne, la France est reconnue par ses pairs comme une référence sur les questions de cybersécurité. Il s'agit désormais de s'assurer que les directives européennes en faveur d'une cybersécurité de masse adoptées lors de la PFUE sont mises en œuvre le plus rapidement possible.

3. INVESTIR DANS LA DURÉE POUR ATTEINDRE LE MEILLEUR NIVEAU DE RÉSILIENCE CYBER

135) Le niveau de cybersécurité de l'ensemble des services publics doit être fortement rehaussé. Cela passera nécessairement par des investissements pour consolider un socle numérique de l'État homogène et sécurisé et renforcer les établissements et administrations encore trop fragiles.

136) L'action de la France doit être démultipliée en s'appuyant sur un écosystème cyber public et privé dynamique. L'État ne peut agir seul sur les enjeux de cybersécurité et doit être en mesure de mobiliser l'ensemble des acteurs en cas de crise majeure. Une attention particulière sera portée à la prévention et à l'assistance à l'ensemble des victimes d'actes de cybermalveillance. Enfin, cet écosystème doit reposer sur une industrie nationale et européenne de cyberdéfense compétitive.

137) Tous les acteurs du monde numérique doivent être formés et sensibilisés au risque cyber. Il s'agit de mobiliser le grand public, systématiser son intégration dans les cursus éducatifs et renforcer l'attractivité des métiers de la filière. L'effort doit également porter sur la responsabilité des fournisseurs de services numériques et la sécurisation des chaînes d'approvisionnement, en particulier celles de l'État. Enfin, la France peut soutenir et favoriser l'apparition d'offres de confiance robustes et souveraines au niveau national comme européen.

138) La résilience de la France dépend enfin de celle de ses partenaires européens et internationaux ainsi que de la sécurité et de la stabilité du cyberspace dans son ensemble. Il faut donc contribuer à la montée du niveau de résilience des institutions européennes, internationales et des partenaires de la France, ainsi que poursuivre la structuration d'un marché européen des produits et des services de cybersécurité. Sur la scène internationale, la France doit porter des propositions permettant d'encadrer le commerce et de lutter contre la prolifération des armes cyber, grâce notamment à une

meilleure utilisation des outils de contrôle des exportations des biens et technologies. En complément, un référentiel commun de gestion de crise cyber, tout comme des mécanismes de coopération et d'entraide permettraient aux États d'éviter les risques d'incompréhension et d'escalade incontrôlée.

Objectif stratégique n° 5

La France, allié exemplaire dans l'espace euro-atlantique

139) L'OTAN est une alliance politique et militaire qui joue un rôle incontournable pour la sécurité européenne à travers sa mission principale de défense collective et, en particulier, la clause d'assistance inscrite à l'article 5 du traité de 1949. Le lien transatlantique reste essentiel pour la sécurité de l'espace euro-atlantique et par conséquent celle de la France.

1. CONTRIBUER À ACCROÎTRE LA VALEUR AJOUTÉE OPÉRATIONNELLE DE L'ALLIANCE

140) La France continuera à contribuer pleinement à l'ensemble des missions de l'alliance Atlantique, en assumant son rôle au sein des structures militaires et des opérations, comme elle le fait dans le contexte de la guerre en Ukraine, dans les pays baltes et en Roumanie. Elle contribuera à leur réactivité et à leur adaptation.

141) La France souhaite confirmer le rôle clé de l'Alliance pour la défense de l'Europe. L'OTAN renforce le potentiel des armées et constitue l'enceinte où sont pris en compte les défis de l'interopérabilité ainsi que les attentes capacitaires, technologiques et opérationnelles.

2. VALORISER LE RÔLE CLÉ ET SINGULIER DE LA FRANCE AU SEIN DE L'ALLIANCE

142) La France entend conserver au sein de l'Alliance une place singulière. Elle assume une position exigeante et visible, en raison de la spécificité et de l'indépendance de sa politique de défense, en particulier du fait de sa dissuasion nucléaire. Forte de sa crédibilité opérationnelle, de sa capacité singulière à agir dans l'urgence à haut niveau et de sa contribution financière parmi les plus importantes de l'Alliance, la France entend renforcer son influence et celle des alliés européens afin de peser avec eux sur

les grandes évolutions de la posture de l'OTAN comme sur l'avenir de la stabilité stratégique en Europe.

143) Soucieuse de la cohérence et de la cohésion de l'Alliance, la France continuera de contribuer de manière proactive, réaliste et soutenable au renforcement de la posture sur le flanc est – y compris comme nation-cadre – et à l'adaptation de la structure de commandement de l'OTAN.

3. ÊTRE MOTEUR DE LA COOPÉRATION UE-OTAN

144) La France œuvre au renforcement du pilier européen de l'Alliance dans une approche pragmatique de son rôle qui exclut une extension vers d'autres zones géographiques et en particulier l'Indopacifique. La garantie apportée par la mission de défense collective de l'OTAN reste le pilier central de la sécurité dans l'espace euro-atlantique.

145) Les investissements de défense, conformément à l'engagement pris au sommet du Pays de Galles de 2014 d'y consacrer 2 % de PIB, doivent continuer de s'accroître en Europe. Ce niveau doit être appréhendé comme un plancher pour être à la hauteur de la rupture stratégique provoquée par la guerre en Ukraine et des capacités nécessaires aux alliés européens pour assurer leur sécurité.

146) Cet effort collectif passe également par la création, au niveau de l'UE, des incitations nécessaires aux coopérations capacitaires et industrielles entre États européens. Ces dernières contribuent au renforcement d'une résilience du continent, indispensable à l'efficacité de l'Alliance mais aussi à la pérennité d'une BITD européenne (BITDE) robuste, agile et apte à répondre aux besoins opérationnels des forces armées européennes.

147) La France soutient une modernisation, un élargissement et un approfondissement du partenariat UE-OTAN, pour prendre en compte les nouveaux défis de sécurité qui pèsent sur l'Europe ainsi que l'adhésion prochaine de la Finlande et de la Suède.

Objectif stratégique n° 6

La France, un des moteurs de l'autonomie stratégique européenne

148) La France et l'ensemble des pays européens partagent les mêmes enjeux de sécurité. L'adoption d'une boussole stratégique ambitieuse en mars 2022 comme le rôle

majeur tenu par l'UE depuis le début de la guerre en Ukraine démontrent à la fois la puissance des leviers qui sont les nôtres et le chemin restant à parcourir. Il est en effet nécessaire de faire émerger une Europe souveraine, dotée d'une culture stratégique commune, disposant d'une capacité d'évaluation et d'action autonome au service des intérêts partagés des Européens.

1. FÉDÉRER AUTOUR D'UNE AUTONOMIE STRATÉGIQUE EUROPÉENNE

149) La France joue un rôle clé pour le renforcement de la souveraineté européenne, tirant notamment parti de sa triple appartenance à l'UE, à l'OTAN et au CSNU.

150) La France œuvre d'abord à une convergence de vues dans l'appréciation des situations entre Européens, ayant tous des cultures stratégiques ou des priorités politiques différentes.

151) La France appuie ensuite la rénovation de la politique partenariale européenne enclenchée avec l'adoption de la boussole stratégique. Elle accompagne le renforcement des relations de défense de l'UE avec des pays de l'Afrique et de l'Indopacifique et, s'agissant des États-Unis et du Royaume-Uni, de la mise en œuvre de relations équilibrées soutenues par des dialogues nourris et réguliers sur la défense et la sécurité. Une complémentarité UE-OTAN accrue, soutenable et durable doit être recherchée. La France doit y jouer un rôle moteur, en promouvant une coopération plus étroite dans certains domaines clés, comme la mobilité militaire, le cyber et les menaces hybrides.

152) Enfin, la cohésion de l'UE dans son soutien à l'Ukraine est une priorité. Il est impératif que les Européens restent unis et proactifs, tant s'agissant des sanctions qu'en matière de soutien aux forces armées et de sécurité ukrainienne. La poursuite, dans la durée, d'un haut niveau d'assistance militaire par la fourniture d'équipements et un dispositif de formation adapté est cruciale. Cette constance est nécessaire pour que l'Europe reste capable de peser dans la résolution du conflit.

2. FAIRE ÉMERGER LES CAPACITÉS INDUSTRIELLES EUROPÉENNES DE DÉFENSE

153) L'UE doit poursuivre sur la voie d'une autonomie technologique renforcée qui va de pair avec le développement de l'industrie de défense européenne.

154) L'autonomie stratégique européenne repose sur des capacités industrielles européennes de défense robustes répondant à ses besoins propres. La France appuie la mise en place d'un instrument de court terme d'acquisition conjointe de matériel européen. Elle soutient également la création d'un programme d'investissement de défense pour le développement et l'acquisition en commun de matériels critiques et innovants. Le rôle central de l'agence européenne de défense (AED) doit être réaffirmé et l'ensemble des instruments existants mobilisés : fonds européen de défense (FED), examen annuel coordonné en matière de défense (CARD), coopération structurée permanente (CSP), Hub for European Defence Innovation (HEDI). En outre, les dispositions liées à la taxonomie sociale doivent prendre en compte la spécificité et les besoins propres de la BITDE, composante centrale de l'autonomie stratégique européenne.

155) Ces efforts doivent s'accompagner d'avancées structurantes et décisives dans les projets capacitaires communs avec comme objectif une BITDE indépendante et des choix communs entre Européens.

3. RENFORCER LES CAPACITÉS D'ACTION PROPRES DES EUROPÉENS ET DE L'UE

156) L'Europe doit être confortée dans son rôle d'acteur global, défenseur crédible du libre accès aux espaces contestés (mer, espace, cyber, air, fonds marins) face aux stratégies hybrides de ses compétiteurs. En se dotant de stratégies et de capacités adaptées, elle est capable à la fois de protéger les citoyens des États membres, d'interagir et le cas échéant d'intervenir dans le strict respect du droit sur tous les continents.

157) La puissance normative de l'Union doit être exploitée comme levier d'influence dans un environnement plus compétitif, afin de se prémunir face aux menaces hybrides et autres formes d'ingérences étrangères, qu'il s'agisse de lawfare, de chantage sur les matières premières ou de manipulations de l'information.

158) La France appuie en ce sens les instruments développés par les institutions européennes : boîte à outils hybride, boîte à outils contre l'ingérence et les manipulations de l'information étrangères (FIMI), règlement anti-coercition économique, etc.

159) La France concourt au développement d'une véritable communication stratégique (STRATCOM) de l'UE, capable de positionner l'Europe et l'action des Européens vis-à-vis de ses citoyens, de leurs représentants, de nos partenaires mais également de nos compétiteurs.

160) L'UE doit poursuivre la montée en puissance de sa capacité de déploiement rapide. Elle doit pouvoir intervenir à bref délai et de manière plus robuste dans des environnements moins permissifs. Pour ce faire, la France promeut une prise de décision plus souple avec l'article 44 du traité de l'UE et des structures de décision et de contrôle (C2) rénovées, ainsi que des mandats globaux pour agir sur un large spectre : conseil, formation, équipement, accompagnement au combat. L'Union doit se doter d'une capacité de mobilisation de formats ad hoc lorsque c'est nécessaire, comme la France l'a déjà fait avec Takuba ou EMASoH.

161) La France, compte tenu de sa position géographique, de ses capacités industrielles et militaires et de ses savoir-faire nationaux, contribue activement au développement de la protection de l'espace aérien européen. Sa dissuasion y participe.

162) Enfin, l'initiative européenne d'intervention (IEI) est le creuset d'une culture stratégique commune et d'une coopération renforcée entre ses membres. Lancé en 2018, le format garde aujourd'hui toute sa pertinence pour accompagner une prise de responsabilité croissante des Européens dans leur propre sécurité, se traduisant par des engagements opérationnels au sein desquels la France pourra jouer le rôle de nation-cadre.

Objectif stratégique n° 7

La France, partenaire de souveraineté fiable et pourvoyeuse de sécurité crédible

163) La France défend une offre stratégique ambitieuse qui se traduit par des liens de solidarité lucides, équilibrés et priorisés avec ses partenaires. Dans un contexte de polarisation et de concurrence exacerbées, l'offre de la France à ses partenaires doit continuer de se distinguer par sa haute valeur ajoutée et lui permettre de ne pas être contrainte à l'alignement ou à la marginalisation.

1. S’AFFIRMER COMME UN PARTENAIRE LUCIDE, À HAUTE VALEUR AJOUTÉE

1.1 DÉVELOPPER UNE STRATÉGIE INCLUSIVE EN EUROPE ET AVEC LES ÉTATS-UNIS

164) En Europe, la France doit à la fois refondre ses relations avec ses partenaires traditionnels, mais également développer une stratégie inclusive à destination d’autres pays :

- avec l’Allemagne, la France doit approfondir sa relation afin de continuer à construire l’Europe de la défense au regard des ambitions allemandes récemment exprimées et des besoins stratégiques et capacitaires que nous avons identifiés ;
- l’Italie et l’Espagne sont des partenaires clés, tant sur les théâtres d’opération (Méditerranée, Moyen-Orient, Sahel) qu’en termes de coopérations capacitaires ;
- avec les membres de l’UE, la France doit consolider plusieurs de ses partenariats stratégiques (Grèce, Croatie), capacitaires (Belgique) conclus récemment, consolider ses liens avec certains partenaires (traité du Quirinal avec l’Italie, traité d’amitié et de coopération avec l’Espagne), et renforcer ses coopérations opérationnelles sur la base des expériences partagées au Sahel ou en Europe de l’est (pays engagés dans l’opération Barkhane et la Task Force Takuba) ;
- avec les partenaires du voisinage de l’Union européenne (Ukraine, Moldavie, Géorgie), la France doit contribuer à leur stabilité en capitalisant sur son aide économique et les programmes européens de soutien aux réformes structurelles, de préférence ;
- avec nos alliés, nos partenariats dans le domaine spatial seront densifiés ;
- après le Brexit, un dialogue constructif sur la base des traités bilatéraux doit être rapidement rétabli avec le Royaume-Uni.

165) Avec les États-Unis, notre partenariat stratégique restera fondamental, et doit demeurer à la fois ambitieux, lucide et pragmatique.

1.2 CONTRIBUER À LA SÉCURITÉ EN AFRIQUE DANS LE CADRE DE PARTENARIATS ÉQUILIBRÉS

166) Face à l'évolution de la menace terroriste et aux influences croissantes de nos compétiteurs stratégiques sur tout le continent, la France souhaite nouer avec l'Afrique des partenariats rénovés bâtis sur la demande des partenaires africains et intégrant davantage les aspects civils de coopération selon un continuum sécurité, défense, diplomatie, développement, comme déclaré dès l'été 2017. Ceux-ci devront contribuer à une prise en compte mieux maîtrisée des questions de sécurité et construire, dans la durée, une proximité stratégique plus forte avec les armées africaines qui le souhaitent, notamment dans la perspective de la renégociation de plusieurs traités majeurs. La coordination avec nos partenaires européens et internationaux continuera d'être essentielle à cet égard.

1.3 ADOPTER UNE STRATÉGIE PARTENARIALE AMBITIEUSE EN MÉDITERRANÉE ET EN MER ROUGE

167) Compte tenu de la compétition et de la militarisation accrues dans le continuum de la Méditerranée à la mer Rouge, la France doit renforcer ses mesures de réassurance, soutenir les missions et opérations de l'UE et de l'OTAN et renforcer l'efficacité et le niveau de coopération capacitaire avec l'ensemble des pays de la zone. La densification de certains partenariats stratégiques ou de référence permettra également à la France de garantir sa liberté de manœuvre, la continuité de ses chaînes d'approvisionnement et la stabilité régionale.

1.4 CONTRIBUER À LA STABILITÉ RÉGIONALE ET SÉCURISER LES FLUX DANS LE GOLFE ARABOPERSIQUE

168) Une redynamisation des partenariats de la France dans le Golfe est nécessaire pour faire face à la structuration de nouvelles ententes stratégiques, au désengagement américain et à l'accroissement des rivalités régionales. La France doit pouvoir, avec et auprès de ses partenaires, entraver et contrer les activités déstabilisatrices de certains acteurs régionaux et sécuriser son dispositif en particulier avec la signature d'arrangements de sécurité dans les domaines de la lutte contre le terrorisme, le renseignement et l'armement. La France doit également continuer à soutenir les projets d'acquisition d'équipements de défense et de sécurité tout en renforçant la lutte contre

le détournement des matériels de guerre, la dissémination d'armement conventionnel et la prolifération des armes de destruction massive et de leurs vecteurs.

1.5 ACCROÎTRE NOTRE CAPACITÉ À CONCOURIR AU MAINTIEN DE LA STABILITÉ STRATÉGIQUE EN INDOPACIFIQUE

169) Le rôle de la France comme puissance d'équilibres en Indopacifique doit être réaffirmé. Pour cela, la France s'attache à bâtir des partenariats avec des pays de la zone indopacifique, notamment l'Inde, l'Australie, et le Japon, ainsi que l'Indonésie et Singapour. Elle développe ses capacités d'anticipation et de signalement stratégique, vis-à-vis de ses compétiteurs, réaffirme et renforce sa position dans le multilatéralisme politico-militaire de la région, en accroissant sa capacité d'entraînement et, si besoin, en favorisant l'émergence de structures ad hoc. La France veillera également à favoriser la concrétisation de la stratégie de l'UE pour la région et son partenariat avec l'association des nations de l'Asie du sud-est (ASEAN).

2. PRÉVENIR LA COURSE AUX ARMEMENTS, LA PROLIFÉRATION DES ARMES DE DESTRUCTION MASSIVE ET LA DISSÉMINATION DES ARMES CONVENTIONNELLES

170) La France défend la centralité et la crédibilité du traité de non-prolifération (TNP) et la pérennité des quatre régimes multilatéraux de contrôle des exportations qui couvrent les domaines chimique et biologique, nucléaire, balistique ainsi que celui des armes conventionnelles.

171) Elle poursuit son investissement sur le renseignement nécessaire à l'entrave des flux illicites ou déstabilisants avec un focus particulier sur les intangibles, particulièrement vulnérables aux actions cyber, tout en développant des contre-mesures aux menaces NRBC pour favoriser la résilience face à des éventuelles attaques dirigées contre ses forces, ses intérêts ou son territoire. Elle conforte en outre ses capacités d'action pour contrecarrer ces flux illicites ou déstabilisants.

Objectif stratégique n° 8

Une autonomie d'appréciation et une souveraineté décisionnelle garanties

172) Dans un contexte international toujours plus compétitif et complexe, la France doit concentrer ses efforts pour élever son niveau de connaissance, de compréhension des compétiteurs ou adversaires, et d'anticipation de leurs intentions. Cette exigence de performance nécessite de développer l'orientation agile des services de renseignement et en préservant l'universalité et l'efficacité du réseau diplomatique et consulaire. Elle impose aussi de poursuivre l'investissement dans les capacités technologiques qui permettront d'exploiter un volume de données en perpétuelle augmentation, afin de partager à temps l'information pertinente avec les échelons de décision et d'action.

1. DÉVELOPPER L'AGILITÉ DES CAPACITÉS DE RENSEIGNEMENT ET DE VEILLE

173) Les services de renseignement doivent veiller, analyser et comprendre un nombre croissant de zones géographiques et de thématiques. Ils doivent anticiper les crises, les ruptures technologiques et capacitaires militaires, la menace terroriste, la menace NRBC, la défense et la promotion des intérêts économiques et industriels nationaux, notamment les entreprises de la BITD, la lutte contre les menaces hybrides ou transversales. L'un des enjeux décisifs est d'articuler la poursuite de leur action en matière de lutte contre le terrorisme et en soutien des opérations militaires, avec le réinvestissement dans les zones de rivalités stratégiques en particulier l'Europe continentale et l'Indopacifique.

174) L'efficacité et l'agilité des services de renseignement reposent à la fois sur des réformes ambitieuses, des investissements de long terme, ainsi qu'une accélération de la coordination et des boucles d'échange de renseignement, y compris avec les forces armées en opérations. La poursuite des transformations en profondeur déjà engagées – notamment la direction générale de la sécurité extérieure (DGSE) et la direction du renseignement militaire (DRM), à l'instar de la direction générale de la sécurité intérieure (DGSI) – doit s'accompagner d'une politique de ressources humaines ambitieuse dans les métiers du renseignement, afin d'attirer, de fidéliser et de développer une culture commune et une mobilité interservices. Il est par ailleurs indispensable de veiller à l'universalité du réseau diplomatique et au renforcement de ses moyens d'analyse et d'anticipation.

2. RENFORCER LES CAPACITÉS TECHNIQUES

175) La préservation de la souveraineté française face à l'évolution des technologies exige de nouveaux investissements capacitaires. La diversité croissante des outils et l'accélération des avancées technologiques offrent de nouvelles opportunités à condition de réaliser les investissements qui s'imposent, selon une logique de mutualisation quand les missions le permettent. La réactivité de la fonction connaissance-compréhension-anticipation doit être amplifiée par une interconnexion accrue autour d'outils sécurisés de communication, en assurant au cas par cas une interopérabilité technique avec les principaux partenaires étrangers, notamment au sein de l'UE et de l'OTAN.

176) Les nouveaux outils techniques devront utiliser le potentiel du calcul quantique et de l'intelligence artificielle.

Objectif stratégique n° 9

Une capacité à se défendre et à agir dans les champs hybrides

177) Les principaux compétiteurs stratégiques de la France ont recours à des stratégies hybrides, combinaisons volontairement ambiguës de modes d'actions directs et indirects, militaires ou non, légaux ou non, et souvent difficilement attribuables. Ces stratégies peuvent avoir des conséquences importantes pour les démocraties car elles visent à les délégitimer, affaiblir leurs forces morales et leur cohésion ou réduire leur potentiel économique et de défense nationale.

178) Face à ces menaces et afin de défendre ses intérêts fondamentaux, la France doit parfaire son organisation, être capable de riposter dans tous les champs de l'hybridité et protéger ses infrastructures les plus critiques.

1. PARFAIRE NOTRE ORGANISATION

179) La France doit être capable de contrer et maîtriser les effets de ces agressions hybrides, dans le respect de ses principes et de ses valeurs. Pour ce faire, une organisation plus agile, réactive et mieux intégrée sera adoptée pour identifier, caractériser, déclencher les mécanismes de protection adaptés et élaborer des réponses dans une approche davantage multisectorielle. Dans la dynamique de la boussole stratégique de l'UE et du concept OTAN 2030, la France s'appuie également sur ses alliés et partenaires pour bénéficier d'effets de levier dans sa lutte contre les menaces hybrides.

180) Cette organisation s'appuie sur une stratégie nationale d'influence qui doit inscrire les actions menées dans une approche globale et sur le temps long pour valoriser les engagements de la France mais aussi pour répondre ou riposter de façon efficace à des manœuvres ou à des attaques informationnelles contre ses intérêts. Elle mobilise sa diplomatie publique, en particulier en Afrique. Une communication stratégique est déclinée afin de porter un message cohérent, crédible et efficace vers les compétiteurs, les partenaires ou alliés et vers l'opinion publique nationale et internationale. Elle peut être coordonnée avec les alliés.

2. AGIR

181) Dans le champ de la lutte contre les manipulations de l'information venant de compétiteurs étrangers, la France doit disposer d'un large éventail d'options de réponse, au-delà de l'attribution publique, à l'image de ce qui se pratique dans le champ cyber. La France lutte contre l'utilisation du droit et de la norme comme outil stratégique (lawfare) par ses compétiteurs. Elle appuie l'adoption d'outils européens concourant à la lutte contre l'extraterritorialité. La France développe des outils de riposte contre les sociétés militaires privées, groupes armés ou milices utilisés comme intermédiaires – proxies – par des puissances hostiles afin de démultiplier leurs actions de contestation ou de compétition, tout en maintenant un déni plausible. Diffusion d'informations, sanctions nationales ou européennes, poursuites judiciaires voire actions militaires pourront cibler ces groupes s'ils mènent des activités préjudiciables aux intérêts français ou s'ils sont responsables d'atteintes aux droits humains et de crimes de guerre.

3. RENFORCER LA PROTECTION DES INFRASTRUCTURES CRITIQUES

182) Face aux menaces hybrides, la protection de nos infrastructures critiques est une priorité. Parmi elles, les infrastructures de communication sous-marines et spatiales requièrent un effort particulier afin de développer les moyens de détection, de caractérisation, de découragement voire d'entrave face aux actions malveillantes. Enfin, la France souhaite favoriser le développement d'acteurs industriels français de pointe, leaders mondiaux dans le domaine des câbles sous-marins de communication et des opérations spatiales.

(Πηγή : <https://www.sgdsn.gouv.fr/publications/revue-nationale-strategique-2022>)

2. Μετάφρασμα

Στρατηγικός στόχος N° 4

Πρώτης τάξεως ανθεκτικότητα στον κυβερνοχώρο

131) Καθώς βρισκόμαστε αντιμέτωποι με εξελίξεις στρατηγικής σημασίας, πρέπει να προσπαθήσουμε να βελτιώσουμε τη δική μας ανθεκτικότητα στον κυβερνοχώρο. Κανένα μέσο δεν επαρκεί ως ασπίδα στον κυβερνοχώρο, η οποία θα οδηγούσε σε αποτυχία κάθε επίθεση ενάντια στη Γαλλία. Η λύση είναι να ενισχύσουμε το επίπεδο ασφαλείας για να προετοιμάσουμε τη χώρα εκ των προτέρων για κάθε πιθανή απειλή. Ομοίως, η εφαρμογή μιας αποτρεπτικής λογικής στον κυβερνοχώρο η οποία θα απέτρεπε κάθε επίθεση εναντίον της Γαλλίας μοιάζει απατηλό σενάριο. Ωστόσο, αν υιοθετήσουμε στρατηγικές αντιμετώπισης, οι οποίες θα κινητοποιούσαν όλα τα διαθέσιμα κρατικά, ευρωπαϊκά και διεθνή μέσα οι κυβερνοεπιθέσεις θα ήταν ιδιαίτερα δαπανηρές για τους επιτιθέμενους.

132) Μέσω αυτής της ανθεκτικότητας θα αποκτήσουμε ικανότητες κατάλληλα οργανωμένες που θα μας επιτρέπουν να προβλέψουμε ή στη χειρότερη περίπτωση να μειώσουμε τον αντίκτυπο και τη διάρκεια των κυβερνοεπιθέσεων εναντίον της Γαλλίας, τουλάχιστον για τις πιο κρίσιμες κρατικές λειτουργίες.

1. Η βελτίωση της ανθεκτικότητας της Γαλλίας στον κυβερνοχώρο είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την κυριαρχία

133) Πρέπει να ενισχυθούν οι προσπάθειες που γίνονται στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα. Παρά τα σημαντικά έργα που ήδη γίνονται, η κρατική ασφάλεια στον κυβερνοχώρο έχει ακόμα περιθώριο προόδου. Είναι εύλογες, σε ορισμένους κρίσιμους τομείς, οι επιθέσεις μεγάλου βεληνεκούς ακόμα και όταν οι επενδύσεις στο πλαίσιο του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας «France Relance», έχουν βελτιώσει σημαντικά το επίπεδο κυβερνοασφάλειας. Ο συστημικός ρόλος ορισμένων φορέων ειδικευμένων στην ψηφιακή τεχνολογία δεν λαμβάνεται ακόμη επαρκώς υπόψη.

2. Ενίσχυση των κεκτημένων του γαλλικού μοντέλου

134) Πρέπει να ενισχύσουμε τα κεκτημένα θεμελιώδους σημασίας του γαλλικού μοντέλου, το οποίο εδραιώθηκε το 2008 και ύστερα ανά τακτά διαστήματα ενισχύθηκε και προσαρμόστηκε. Η κρατική διακυβέρνηση της ασφάλειας του κυβερνοχώρου έχει

αναβαθμιστεί και μπορεί να αναπτυχθεί περαιτέρω. Η ικανότητα της Γαλλίας να συλλάβει και να εφαρμόσει πολιτικές για το εθνικό όφελος φαίνεται μέσα από τρεις συνιστώσες, τη δημιουργία τοπικών ομάδων απόκρισης για συμβάντα που αφορούν την ασφάλεια υπολογιστών (CSIRT), τη δημιουργία του κέντρου συγκέντρωσης των φορέων Πληροφορικής και Επικοινωνίας στο Παρίσι (Campus Cyber) και τέλος την άμεση κατασκευή ενός οικοσυστήματος κυβερνοάμυνας στην πόλη Ρεν. Τέλος, μετά τη λήξη της προεδρίας της στο Συμβούλιο της ΕΕ, η Γαλλία αναγνωρίστηκε από τους εταίρους της ως σημείο αναφοράς σε ζητήματα κυβερνοασφάλειας. Μένει μόνο να βεβαιωθούμε ότι οι ευρωπαϊκές οδηγίες που αποσκοπούν στην κυβερνοασφάλεια σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, οι οποίες εγκρίθηκαν κατά τη διάρκεια της γαλλικής προεδρίας του Συμβουλίου της ΕΕ, θα εφαρμοστούν το συντομότερο.

3. Επενδύουμε στη διάρκεια αποσκοπώντας σε ένα καλύτερο επίπεδο ανθεκτικότητας στον κυβερνοχώρο

135) Πρέπει οπωσδήποτε να αυξήσουμε το επίπεδο κυβερνοασφάλειας στο σύνολο των δημόσιων υπηρεσιών. Αυτό θα υλοποιηθεί αναγκαστικά με επενδύσεις ώστε να θεμελιωθεί ψηφιακά ένα ομογενές και ασφαλές κράτος και να ενισχυθούν οι πιο εύαλωτες διοικητικές αρχές και ιδρύματα.

136) Η Γαλλία πρέπει να δράσει σε πολλαπλό επίπεδο στηριζόμενη σε ένα δημόσιο και ιδιωτικό δυναμικό οικοσύστημα κυβερνοασφάλειας. Το κράτος δεν μπορεί να δράσει μόνο του όσον αφορά στους κινδύνους της κυβερνοασφάλειας και πρέπει να είναι σε θέση να κινητοποιήσει όλους τους φορείς στην περίπτωση κρίσης μείζονος σημασίας. Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη σημασία στην πρόληψη καταρχήν και στη βοήθεια όλων των θυμάτων κακόβουλων διαδικτυακών πρακτικών. Τέλος, αυτό το οικοσύστημα πρέπει να στηρίζεται σε μια ανταγωνιστική βιομηχανία άμυνας στον κυβερνοχώρο σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

137) Όλοι οι φορείς του ψηφιακού κόσμου πρέπει να διαμορφωθούν και να ευαισθητοποιηθούν με τέτοιο τρόπο ώστε να μπορούν να αντιμετωπίσουν κάθε μορφής διαδικτυακό κίνδυνο. Αρκεί να κινητοποιήσουμε μεγάλο μέρος του πληθυσμού και να οργανώσουμε αφενός την ενσωμάτωση του στην εκπαιδευτική διαδικασία και αφετέρου να ενισχύσουμε την ελκυστικότητα των επαγγελματιών του πεδίου της πληροφορικής. Πρέπει να καταβάλλουμε προσπάθεια και για την υπευθυνότητα των παρόχων ψηφιακών υπηρεσιών καθώς και για την προστασία των εφοδιαστικών

αλυσίδων, συγκεκριμένα των κρατικών. Τέλος, η Γαλλία μπορεί να υποστηρίξει και να προωθήσει την εμφάνιση εύρωστων και ανώτερης ποιότητας προσφορών εμπιστοσύνης σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

138) Εν τέλει, η ανθεκτικότητα της Γαλλίας εξαρτάται και από αυτή των Ευρωπαίων και διεθνών εταίρων της καθώς και από την ασφάλεια και τη σταθερότητα του κυβερνοχώρου στο σύνολό του. Πρέπει λοιπόν να κινηθούμε με γνώμονα την αύξηση του επιπέδου ανθεκτικότητας των ευρωπαϊκών και διεθνών θεσμών καθώς και τη δημιουργία μιας ευρωπαϊκής αγοράς προϊόντων και τεχνολογιών κυβερνοασφάλειας. Στη διεθνή σκηνή, η Γαλλία πρέπει να παρουσιάσει τις προτάσεις της για να πλαισιώσει το εμπόριο και να αγωνιστεί ενάντια στην αύξηση των κυβερνοεπιθέσεων. Αυτό βέβαια θα επιτευχθεί χάρη στην καλύτερη χρήση των εργαλείων ελέγχου των εξαγωγών αγαθών και τεχνολογιών. Επιπλέον, ένα κοινό πλαίσιο αναφοράς για τη διαχείριση της διαδικτυακής κρίσης, μηχανισμοί συνεργασίας και αλληλοβοήθειας, θα επιτρέψουν στα κράτη μέλη να αποφύγουν τον κίνδυνο μη αλληλοκατανόησης και μιας ανεξέλεγκτης αύξησης αυτής της κρίσης.

Στρατηγικός στόχος No 5

Η Γαλλία ως ένας υποδειγματικός σύμμαχος στον ευρωατλαντικό χώρο

139) Το NATO είναι μια πολιτική και στρατιωτική συμμαχία, η οποία διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην ευρωπαϊκή ασφάλεια μέσω της βασικής αποστολής του, αυτή της συλλογικής άμυνας, και συγκεκριμένα μέσω της ρήτρας αμοιβαίας βοήθειας του άρθρου 5 της συνθήκης του 1949. Ο διατλαντικός δεσμός παραμένει απαραίτητος παράγοντας για την ασφάλεια του ευρωατλαντικού χώρου και κατά συνέπεια της Γαλλίας.

1. Συνεισφορά στην αύξηση της προστιθέμενης αξίας των επιχειρήσεων της συμμαχίας

140) Η Γαλλία θα συνεχίσει να συνεισφέρει πλήρως στο σύνολο των αποστολών της Ατλαντικής Συμμαχίας, αποδεχόμενη τον ρόλο της στη στρατιωτική δομή και στις επιχειρήσεις, όπως το έπραξε στο πλαίσιο του πολέμου στην Ουκρανία, στις χώρες της Βαλτικής και τη Ρουμανία. Θα συμβάλλει στην ταχεία αντίδραση και προσαρμογή τους.

141) Η Γαλλία επιθυμεί να ενισχύσει το ρόλο-κλειδί της Συμμαχίας στην άμυνα της Ευρώπης. Το NATO ενισχύει τη δύναμη των ενόπλων δυνάμεων και αποτελεί την προστατευμένη περιοχή όπου λαμβάνονται υπόψη οι προκλήσεις της διαλειτουργικότητας καθώς και οι προσδοκίες στα πεδία ικανοτήτων, τεχνολογίας και επιχειρήσεων.

2. Αξιολόγηση του μοναδικού ρόλου-κλειδί της Γαλλίας στη Συμμαχία.

142) Η Γαλλία έχει ως στόχο, η θέση της στη Συμμαχία να είναι μοναδική. Έχει μια απαιτητική και αναγνωρίσιμη θέση λόγω της ιδιαιτερότητας και της ανεξαρτησίας της αμυντικής της πολιτικής, ιδίως λόγω της πυρηνικής της αποτροπής. Χάρη στην επιχειρησιακή της αξιοπιστία, στην μοναδική ικανότητά της να δρα άμεσα σε καταστάσεις ιδιαίτερα επείγουσας ανάγκης και τέλος χάρη σε μία οικονομική συνεισφορά, από τις σημαντικότερες στη Συμμαχία, η Γαλλία αποσκοπεί στην αύξηση της δική της επιρροής αλλά και των υπόλοιπων Ευρωπαίων συμμάχων. Με αυτό τον τρόπο, θα επωμισθεί το βάρος των μεγάλων αλλαγών στη θέση του NATO, όπως το μέλλον της στρατηγικής σταθερότητας στην Ευρώπη.

143) Για να διατηρηθεί η συνοχή της Συμμαχίας, η Γαλλία θα συνεχίσει να συνεισφέρει με ενεργό, ρεαλιστικό και υποστηρικτικό τρόπο στην ενίσχυση αυτής της στάσης και στην προσαρμογή της διοικητικής δομής του NATO στο ρόλο του έθνους-πλαισίου.

3. Η κινητήριος δύναμη της συνεργασίας ΕΕ-NATO

144) Η Γαλλία εργάζεται για την ενίσχυση του ευρωπαϊκού πυλώνα της Συμμαχίας μέσω μιας ρεαλιστικής προσέγγισης του ρόλου της, ο οποίος αποκλείει την επέκταση σε άλλες γεωγραφικές ζώνες, συγκεκριμένα στην περιοχή του Ινδο-Ειρηνικού (Ινδικός Ωκεανός και δυτικός Ειρηνικός Ωκεανός). Οι εγγυήσεις που προσφέρονται από τη συλλογική άμυνα του NATO παραμένουν ο κεντρικός πυλώνας ασφαλείας στον ευρωατλαντικό χώρο.

145) Οι επενδύσεις στην άμυνα, σύμφωνα με τη δέσμευση που αποφασίστηκε στη σύνοδο κορυφής της Ουαλίας του 2014 να δαπανάται το 2% του ΑΕΠ, πρέπει να συνεχίσουν να αυξάνονται στην Ευρώπη. Πρέπει να προσεγγίσουμε αυτό το επίπεδο ως κατώτατο όριο ώστε να αξιολογήσουμε την κρίση στρατηγικής σημασίας που προκλήθηκε από τον πόλεμο στην Ουκρανία και τις απαραίτητες ικανότητες των Ευρωπαίων συμμάχων για να διασφαλιστεί η ασφάλειά τους.

146) Αυτή η συλλογική προσπάθεια περιλαμβάνει επίσης τη δημιουργία των απαραίτητων κινήτρων, στο επίπεδο της ΕΕ, στις συνεργασίες στον τομέα των ικανοτήτων και της βιομηχανίας μεταξύ των κρατών της Ευρώπης. Αυτές οι συνεργασίες θα ενισχύσουν την ανθεκτικότητα της ηπείρου που είναι απαραίτητη για την αποτελεσματικότητα της Συμμαχίας και για τη βιωσιμότητα μιας εύρωστης και εύελκτης ευρωπαϊκής βιομηχανικής και τεχνολογικής βάσης στον τομέα της άμυνας (EBTBA), ικανής να ανταποκριθεί στις επιχειρησιακές ανάγκες των ευρωπαϊκών ενόπλων δυνάμεων.

147) Η Γαλλία υποστηρίζει τον εκσυγχρονισμό, τη διεύρυνση και την εμβάθυνση της συνεργασίας μεταξύ ΕΕ και NATO. Έτσι, θα ληφθούν υπόψη οι νέες προκλήσεις ασφαλείας που βαραίνουν την Ευρώπη καθώς και η επικείμενη ένταξη της Φιλανδίας και της Σουηδίας στη Συμμαχία.

Στρατηγικός στόχος Νο 6

Γαλλία: ένας από τους μηχανισμούς στρατηγικής αυτονομίας της Ευρώπης.

148) Η Γαλλία και το σύνολο των ευρωπαϊκών χωρών μοιράζονται τους ίδιους κινδύνους ασφάλειας. Η υιοθέτηση μιας φιλόδοξης στρατηγικής πυξίδας το Μάρτιο του 2022, όπως και ο σημαντικός ρόλος της ΕΕ από την αρχή του πολέμου στην Ουκρανία δείχνουν ταυτόχρονα τη δύναμη των μέσων μόχλευσης που διαθέτουμε και το μονοπάτι που πρέπει να ακολουθήσουμε. Είναι πραγματικά απαραίτητο να αναδείξουμε μια κυρίαρχη Ευρώπη η οποία θα είναι εξοπλισμένη με μια κοινή κουλτούρα στρατηγικής και ταυτόχρονα, με την ικανότητα εκτίμησης και αυτόνομης δράσης για τα κοινά ενδιαφέροντα των Ευρωπαίων.

1. Συνασπισμός γύρω από μια ευρωπαϊκή στρατηγική αυτονομίας

149) Η Γαλλία διαδραματίζει ένα σημαντικό ρόλο στην ενίσχυση της ευρωπαϊκής κυριαρχίας, επωφελούμενη από την τριπλή συμμετοχή της στην ΕΕ, το NATO και το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών (CSNU).

150) Η Γαλλία καταβάλλει προσπάθεια για μια σύγκλιση των απόψεων για την εκτίμηση των συνθηκών μεταξύ των Ευρωπαίων, οι οποίοι έχουν διαφορετικές στρατηγικές κουλτούρες ή πολιτικές προτεραιότητες.

151) Στη συνέχεια, η Γαλλία υποστηρίζει τον εκσυγχρονισμό της ευρωπαϊκής συμμαχικής πολιτικής που ξεκίνησε με την αποδοχή της στρατηγικής πυξίδας. Αυτή συμβαδίζει με την ενίσχυση των αμυντικών σχέσεων της ΕΕ και των χωρών της Αφρικής και του Ινδο-Ειρηνικού, και αναφορικά με τις Ηνωμένες Πολιτείες και το Ηνωμένο Βασίλειο με την εφαρμογή ισορροπημένων σχέσεων που υποστηρίζονται από συνεχείς διαλόγους για την άμυνα και την ασφάλεια. Πρέπει να επιδιώξουμε μία αυξημένη, βιώσιμη και διαρκή συμπληρωματικότητα μεταξύ ΕΕ και NATO. Η Γαλλία πρέπει να διαδραματίσει ηγετικό ρόλο σε αυτό, ενθαρρύνοντας στενότερη συνεργασία σε ορισμένους σημαντικούς τομείς, όπως η στρατιωτική κινητικότητα, ο κυβερνοχώρος και οι υβριδικές απειλές.

152) Τέλος, η συνοχή της ΕΕ στην υποστήριξή της προς την Ουκρανία αποτελεί προτεραιότητα. Είναι αναγκαίο οι Ευρωπαίοι να παραμείνουν ενωμένοι και ενεργητικοί, τόσο όσον αφορά τις κυρώσεις όσο και την υποστήριξη των ουκρανικών ενόπλων δυνάμεων και των δυνάμεων ασφαλείας. Η συνέχιση ενός υψηλού επιπέδου στρατιωτικής βοήθειας σε βάθος χρόνου μέσω της παροχής εξοπλισμού και κατάλληλης εκπαίδευσης είναι ζωτικής σημασίας. Η σταθερότητα αυτή είναι απαραίτητη ώστε η Ευρώπη να παραμείνει ικανή να συμβάλει την επίλυση της σύγκρουσης.

2. Συγχώνευση των βιομηχανικών ικανοτήτων άμυνας της Ευρώπης

153) Η ΕΕ οφείλει να παραμείνει στο μονοπάτι μίας ενισχυμένης τεχνολογικής αυτονομίας που συνδυάζεται με την ανάπτυξη της ευρωπαϊκής βιομηχανίας άμυνας.

154) Η στρατηγική ευρωπαϊκή αυτονομία βασίζεται στις ακμαίες βιομηχανικές ικανότητες άμυνας της Ευρώπης που απαντούν στις ανάγκες της. Η Γαλλία υποστηρίζει την εφαρμογή ενός οργάνου βραχυπρόθεσμης κατάκτησης, συνδεδεμένου με το ευρωπαϊκό υλικό. Υποστηρίζει επίσης τη δημιουργία ενός προγράμματος επενδύσεων στην άμυνα για την ανάπτυξη και την κατάκτηση από κοινού σημαντικών και καινοτόμων υλικών. Ο κεντρικός ρόλος του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Άμυνας (ΕΟΑ) πρέπει να επαναπροσδιοριστεί και όλα τα υπάρχοντα όργανα να κινητοποιηθούν: το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας (ΕΤΑ), η συντονισμένη ετήσια επισκόπηση για την άμυνα (CARD), η Μόνιμη Διαρθρωμένη Συνεργασία (PESCO), ο Κόμβος Καινοτομίας στον Τομέα της Άμυνας (HEDI). Επιπλέον, οι διαθέσεις που σχετίζονται με την κοινωνική ταξινόμηση πρέπει να λάβουν υπόψη τους την ιδιαιτερότητα και τις πραγματικές ανάγκες

της ευρωπαϊκής βιομηχανικής και τεχνολογικής βάσης στον τομέα της άμυνας (EBTBA), βασικός παράγοντας ευρωπαϊκής στρατηγικής αυτονομίας.

155) Αυτές οι προσπάθειες πρέπει να συνοδεύονται από βασικά και αποφασιστικά βήματα στα κοινά σχέδια ικανοτήτων και με σκοπό μια ανεξάρτητη EBTBA και κοινές επιλογές μεταξύ των Ευρωπαίων.

3. Ενίσχυση της ικανότητας για δράση των ευρωπαϊκών χωρών και της ΕΕ.

156) Πρέπει να ενισχυθεί ο ρόλος της Ευρώπης παγκοσμίως, ως αξιόπιστος υπερασπιστής της ελεύθερης πρόσβασης σε αμφισβητούμενες περιοχές (θάλασσα, διάστημα, κυβερνοχώρος, αέρας, βυθός) απέναντι στις υβριδικές στρατηγικές των ανταγωνιστών της. Κατέχοντας τις κατάλληλες στρατηγικές και δυνατότητες, μπορεί να προστατεύει τους πολίτες των κρατών-μελών της, να αλληλοεπιδρά και ταυτόχρονα να παρεμβαίνει με αυστηρή τήρηση του νόμου σε όλες τις ηπείρους, όπου χρειάζεται.

157) Η κανονιστική ισχύς της Ένωσης πρέπει να χρησιμοποιηθεί ως μοχλός επιρροής σε ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον ώστε να αντιμετωπίσει τις υβριδικές απειλές και άλλες μορφές ξένης παρέμβασης είτε πρόκειται για νομικό πόλεμο, είτε για εκβιασμούς σχετικούς με την προμήθεια πρώτων υλών ή για χειραγώγηση πληροφοριών.

158) Η Γαλλία στηρίζει με αυτό τον τρόπο τα μέσα που έχουν αναπτυχθεί από τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα: υβριδική εργαλειοθήκη, εργαλειοθήκη ενάντια της χειραγώγησης και των πληροφοριών και παρεμβάσεων από το εξωτερικό (FIMI), κανονισμός κατά του οικονομικού εξαναγκασμού, κτλ.

159) Η Γαλλία συμμετέχει στην ανάπτυξη μιας πραγματικής στρατηγικής επικοινωνίας (STRATCOM) της ΕΕ, ικανής να θέσει την Ευρώπη και τη δράση της ενώπιον των πολιτών της, των εκπροσώπων τους, των εταίρων μας αλλά και των ανταγωνιστών μας.

160) Η ΕΕ οφείλει να συνεχίσει την ανάπτυξη της ικανότητας ταχείας ανάπτυξης. Πρέπει να μπορεί να παρεμβαίνει σε σύντομο χρονικό διάστημα και με δυναμικό τρόπο σε λιγότερο δεκτικά περιβάλλοντα. Για να το επιτύχει αυτό, η Γαλλία προωθεί τη λήψη αποφάσεων με πιο ευέλικτο τρόπο αξιοποιώντας το άρθρο 44 της συνθήκης της ΕΕ, ανανεωμένες δομές λήψης αποφάσεων και ελέγχου (Σύστημα στρατηγικής διοίκησης και ελέγχου C2), καθώς και παγκόσμιες εντολές για δράση σε ένα ευρύτερο φάσμα: συμβουλευτική, εκπαίδευση, εξοπλισμός, υποστήριξη μάχης. Η Ένωση πρέπει να

μπορεί να κινητοποιεί ad hoc σχήματα όταν κρίνεται απαραίτητο, όπως έκανε η Γαλλία με τη Takuba ή την αποστολή EMASoH.

161) Η Γαλλία λόγω της γεωγραφικής της θέσης, των βιομηχανικών και στρατιωτικών δυνατοτήτων της και της τεχνογνωσίας της σε εθνικό επίπεδο, συμβάλλει ενεργά στην ανάπτυξη της ασφάλειας του ευρωπαϊκού εναέριου χώρου με την αποτρεπτική της ικανότητα.

162) Τέλος, η ευρωπαϊκή πρωτοβουλία επέμβασης (EI2) είναι η βάση μια κοινής στρατηγικής κουλτούρας και μιας ενισχυμένης συνεργασίας μεταξύ των μελών της. Ξεκίνησε το 2018 και η μορφή της παραμένει επίκαιρη για να υποστηρίξει την αυξανόμενη ευθύνη των Ευρωπαίων για την ασφάλειά τους, μέσω επιχειρησιακών δεσμεύσεων στο κέντρο των οποίων η Γαλλία έχει το ρόλο του έθνους-πλαisiού.

Στρατηγικός στόχος Νο 7

Γαλλία: αξιόπιστος σύμμαχος κυριαρχίας και φερέγγυος φορέας παροχής ασφαλείας.

163) Η Γαλλία υπερασπίζεται μια φιλόδοξη στρατηγική προσφορά που μεταφράζεται σε ξεκάθαρους, ισορροπημένους και πρωταρχικής σημασίας δεσμούς αλληλεγγύης με τους εταίρους της. Μέσα σε ένα πλαίσιο εντεινόμενης πόλωσης και ανταγωνισμού, η προσφορά της χώρας στους εταίρους της πρέπει να συνεχίσει να ξεχωρίζει για την υψηλή προστιθέμενη αξία της και να μην εξαναγκάζεται σε ευθυγράμμιση ή περιθωριοποίηση.

1. Να επιβεβαιωθεί ως ένας εταίρος ξεκάθαρος, με υψηλή προστιθέμενη αξία.

1.1 Ανάπτυξη μιας στρατηγικής χωρίς αποκλεισμούς στην Ευρώπη και στις ΗΠΑ.

164) Στην Ευρώπη, η Γαλλία πρέπει να αναδιαμορφώσει τις σχέσεις της με τους παραδοσιακούς συμμάχους της και ταυτόχρονα να αναπτύξει μια στρατηγική χωρίς αποκλεισμούς απέναντι σε άλλες χώρες:

- με τη Γερμανία, πρέπει να εμβαθύνουμε τη σχέση μας ώστε να οικοδομήσουμε την Ευρώπη της άμυνας λαμβάνοντας υπόψη τις φιλοδοξίες που εξέφρασε πρόσφατα η Γερμανία και τις στρατηγικές ανάγκες και ικανότητες που έχουμε αναγνωρίσει·

- η Ιταλία και η Ισπανία είναι σύμμαχοι με θέση κλειδί, τόσο σε περιοχές επιχειρήσεων (Μεσόγειος, Μέση Ανατολή, Σαχέλ) όσο και σε επίπεδο συνεργασίας σε θέματα ικανοτήτων·
- με τα μέλη της ΕΕ, η Γαλλία πρέπει να ενισχύσει αρκετές από τις στρατηγικές σχέσεις μεταξύ των εταίρων (Ελλάδα, Κροατία) και τις αντίστοιχες σχέσεις σε επίπεδο ικανοτήτων (Βέλγιο) που σύναψε πρόσφατα, να ενισχύσει τις σχέσεις της με ορισμένους εταίρους (συνθήκη του Κυρηναίου με την Ιταλία, συνθήκη φιλίας και συνεργασίας με την Ισπανία), και να ενδυναμώσει τις επιχειρησιακές συνεργασίες με βάση τις κοινές εμπειρίες στο Σαχέλ ή την Ανατολική Ευρώπη (χώρες που συμμετείχαν στην επιχείρηση Barkhane και στη στρατιωτική δύναμη Task Force Takuba)
- πρέπει να συνεισφέρουμε στη σταθερότητα των γειτονικών εταίρων της ΕΕ (Ουκρανία, Μολδαβία, Γεωργία), με την αξιοποίηση της οικονομικής μας βοήθειας και των ευρωπαϊκών προγραμμάτων στήριξης των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, κατά σειρά προτίμησης.
- με τους συμμάχους μας, οι συνεργασίες μας στον τομέα του διαστήματος θα ενισχυθούν.
- μετά το Brexit, πρέπει να αποκατασταθεί ταχύτατα ένας εποικοδομητικός διάλογος με το Ηνωμένο Βασίλειο στη βάση των διμερών συνθηκών.

165) Με τις ΗΠΑ, η στρατηγική συμμαχική μας σχέση θα παραμείνει θεμελιώδης και πρέπει να εξακολουθήσει να είναι φιλόδοξη, ξεκάθαρη και ρεαλιστική.

1.2 Συμβολή για την ασφάλεια στην Αφρική στο πλαίσιο ισορροπημένων συμμαχικών σχέσεων

166) Αντιμέτωπη με την εξελισσόμενη τρομοκρατική απειλή και την αυξανόμενη επιρροή των στρατηγικών ανταγωνιστών μας σε ολόκληρη την ήπειρο, η Γαλλία επιθυμεί να διαμορφώσει ανανεωμένες συμμαχικές σχέσεις με την Αφρική, με βάση τη ζήτηση των Αφρικανών συμμάχων και ενσωματώνοντας εκ των προτέρων πολιτικές πτυχές συνεργασίας σύμφωνα με μια αλληλουχία ασφάλειας, άμυνας, διπλωματίας και ανάπτυξης, όπως δηλώθηκε το καλοκαίρι του 2017. Τα παραπάνω θα πρέπει να συμβάλουν στην αποτελεσματικότερη συνεκτίμηση των ζητημάτων ασφάλειας και, μακροπρόθεσμα, να οικοδομήσουν στενότερους στρατηγικούς δεσμούς με τους αφρικανικούς στρατούς που το επιθυμούν, ιδιαίτερα ενόψει της

επαναδιαπραγμάτευσης ορισμένων σημαντικών συνθηκών. Ως προς αυτό, ο συντονισμός με τους Ευρωπαίους και διεθνείς εταίρους μας θα εξακολουθήσει να είναι ουσιαστικός.

1.3 Θέσπιση μιας φιλόδοξης στρατηγικής συμμαχικής σχέσης στη Μεσόγειο και την Ερυθρά Θάλασσα

167) Δεδομένου του συνεχώς αυξανόμενου ανταγωνισμού και της στρατικοποίησης από τη Μεσόγειο έως την Ερυθρά Θάλασσα, η Γαλλία πρέπει να ενισχύσει τα ασφαλιστικά της μέτρα, να στηρίξει τις αποστολές και τις επιχειρήσεις της ΕΕ και του ΝΑΤΟ και να αυξήσει την αποτελεσματικότητα και το επίπεδο συνεργασίας με το σύνολο των χωρών αυτής της ζώνης. Η αύξηση της πυκνότητας ορισμένων στρατηγικών συμμαχιών ή συμμαχιών αναφοράς θα μας επιτρέψει επίσης να εγγυηθούμε την ελευθερία ελιγμών μας, τη συνέχεια των αλυσίδων εφοδιασμού και την τοπική σταθερότητα.

1.4 Συμβολή στην τοπική σταθερότητα και εξασφάλιση των εισροών στον Περσικό Κόλπο.

168) Η αναζωογόνηση των συμμαχιών της Γαλλίας στον Κόλπο είναι απαραίτητη για να αντιμετωπιστούν η διαμόρφωση νέων στρατηγικών συμμαχιών, η αμερικανική αποδέσμευση και η αύξηση των τοπικών εχθροπραξιών. Η Γαλλία πρέπει να είναι σε θέση, με τους συμμάχους της και μέσω αυτών, να παρεμποδίζει και να αντιμετωπίζει τις αποσταθεροποιητικές δραστηριότητες ορισμένων τοπικών παραγόντων και να διασφαλίζει τα συστήματά της, ιδίως με την υπογραφή συμφωνιών ασφαλείας στους τομείς της καταπολέμησης της τρομοκρατίας, των πληροφοριών και των όπλων. Πρέπει επίσης να συνεχίσει να στηρίζει τα σχέδια προμήθειας εξοπλισμού άμυνας και ασφάλειας, ενισχύοντας παράλληλα τον αγώνα κατά της εκτροπής του πολεμικού υλικού, της εξάπλωσης των συμβατικών όπλων και της διάδοσης των όπλων μαζικής καταστροφής και των συστημάτων μεταφοράς τους.

1.5 Αύξηση της ικανότητάς μας να βοηθήσουμε στη διατήρηση της στρατηγικής σταθερότητας στην περιοχή του Ινδο-Ειρηνικού.

169) Ο ρόλος της Γαλλίας ως εξισορροπητικής δύναμης στον Ινδο-Ειρηνικό πρέπει βεβαιωθεί εκ νέου. Για το σκοπό αυτό, η Γαλλία έχει δεσμευτεί να αναπτύξει συμμαχικές σχέσεις με τις χώρες της περιοχής του Ινδο-Ειρηνικού, ιδίως με την Ινδία,

την Αυστραλία και την Ιαπωνία, καθώς και με την Ινδονησία και τη Σιγκαπούρη. Αναπτύσσουμε τις ικανότητές μας για πρόβλεψη και στρατηγική προειδοποίηση έναντι των ανταγωνιστών μας, βεβαιώνοντας ξανά και ενισχύοντας τη θέση της χώρας στην πολιτικο-στρατιωτική πολυπλοκότητα της περιοχής, αυξάνοντας την εκπαιδευτική της ικανότητα και ενθαρρύνοντας, αν χρειαστεί, την ανάδυση ad hoc δομών. Η Γαλλία θα ενθαρρύνει επίσης την εφαρμογή της στρατηγικής της ΕΕ για την περιοχή και τη συμμαχική της σχέση με την Ένωση των Χωρών της Νοτιοανατολικής Ασίας (ΕΧΝΑ).

2. Αποτροπή της κούρσας των εξοπλισμών, της διάδοσης των όπλων μαζικής καταστροφής και των συμβατικών όπλων.

170) Η Γαλλία υπερασπίζεται το ρόλο και την αξιοπιστία της συνθήκης για τη μη διάδοση των πυρηνικών όπλων (NPT) ως ακρογωνιαίο λίθο καθώς και τη σταθερότητα των τεσσάρων πολυμερών καθεστώτων ελέγχου των εξαγωγών που καλύπτουν τους τομείς των χημικών και βιολογικών, των πυρηνικών, βαλλιστικών και συμβατικών όπλων.

171) Συνεχίζει να επενδύει στις πληροφορίες που απαιτούνται για την παρεμπόδιση των παράνομων ή αποσταθεροποιητικών ροών, με ιδιαίτερη έμφαση στα άυλα αγαθά, τα οποία είναι ιδιαίτερα ευάλωτα σε ενέργειες στον κυβερνοχώρο, αναπτύσσοντας παράλληλα μέτρα αντιμετώπισης για τις χημικές, βιολογικές, ραδιολογικές και πυρηνικές απειλές (XBPI) ώστε να προωθήσει την ανθεκτικότητα έναντι πιθανών επιθέσεων κατά των δυνάμεων, των συμφερόντων ή του εδάφους της. Ενισχύουμε, επίσης, την ικανότητά μας για ανάληψη δράσης για την αντιμετώπιση αυτών των παράνομων ή αποσταθεροποιητικών ροών.

Στρατηγικός στόχος Νο 8

Εγγυημένη αυτονομία στις εκτιμήσεις και κυριαρχία στη λήψη αποφάσεων

172) Σε ένα όλο και πιο ανταγωνιστικό και πολύπλοκο διεθνές περιβάλλον, η Γαλλία πρέπει να εστιάσει τις προσπάθειές της στην αύξηση του επιπέδου γνώσης και κατανόησης των ανταγωνιστών και αντιπάλων της και στην πρόβλεψη των προθέσεών τους. Αυτή η απαίτηση επιδόσεων συνεπάγεται την ανάπτυξη του ευέλικτου προσανατολισμού των υπηρεσιών πληροφοριών με παράλληλη διατήρηση της καθολικότητας και της αποτελεσματικότητας του διπλωματικού και προξενικού δικτύου. Αυτό συνεπάγεται επίσης τη συνέχιση των επενδύσεων στις τεχνολογικές

δυνατότητες που θα μας επιτρέψουν να αξιοποιήσουμε τον ολοένα αυξανόμενο όγκο δεδομένων, ώστε να μπορούμε να μοιραζόμαστε εγκαίρως τις σχετικές πληροφορίες με όλα τα επίπεδα λήψης αποφάσεων και δράσης.

1. Ανάπτυξη της ευελιξίας των ικανοτήτων πληροφοριών και ελέγχου.

173) Οι υπηρεσίες πληροφοριών πρέπει να ελέγχουν, να αναλύουν και να κατανοούν έναν αυξανόμενο αριθμό γεωγραφικών περιοχών και θεμάτων. Πρέπει να προλαμβάνουν τις κρίσεις, τις διαταραχές της στρατιωτικής τεχνολογίας και των στρατιωτικών δυνατοτήτων, την τρομοκρατική απειλή, τις ΧΒΡΠ απειλές, την υπεράσπιση και την προώθηση των εθνικών οικονομικών και βιομηχανικών συμφερόντων, ιδίως των εταιρειών βιομηχανικής και τεχνολογικής βάσης στον τομέα της άμυνας (EBTBA), και την καταπολέμηση υβριδικών ή οριζόντιων απειλών. Μία από τις αποφασιστικές προκλήσεις είναι να επιτευχθεί η σύνδεση της συνεχιζόμενης δράσης τους στον αγώνα κατά της τρομοκρατίας και στην υποστήριξη των στρατιωτικών επιχειρήσεων με την επανεπένδυση σε τομείς στρατηγικής αντιπαλότητας, ιδίως στην ηπειρωτική Ευρώπη και στην περιοχή του Ινδο-Ειρηνικού.

174) Η αποτελεσματικότητα και η ευελιξία των υπηρεσιών πληροφοριών εξαρτώνται από φιλόδοξες μεταρρυθμίσεις, μακροπρόθεσμες επενδύσεις καθώς και την επιτάχυνση του συντονισμού και των κυκλωμάτων ανταλλαγής πληροφοριών, μεταξύ άλλων με τις ένοπλες δυνάμεις σε επιχειρήσεις. Οι συνεχείς μετασχηματισμοί σε βάθος - ιδίως η Γενική Διεύθυνση Εξωτερικής Ασφάλειας (DGSE) και η Διεύθυνση Στρατιωτικών Πληροφοριών (DRM), κατά το πρότυπο της Γενικής Διεύθυνσης Εσωτερικής Ασφάλειας (DGSI) - πρέπει να συνοδεύονται από μια φιλόδοξη πολιτική ανθρώπινου δυναμικού στα επαγγέλματα των υπηρεσιών πληροφοριών, προκειμένου να διαμορφώσουν, να διατηρήσουν και να αναπτύξουν μια κοινή κουλτούρα και μια δια-υπηρεσιακή κινητικότητα. Είναι επίσης σημαντικό να διασφαλίσουμε την καθολικότητα του διπλωματικού δικτύου και την ενίσχυση των μέσων ανάλυσης και πρόβλεψης.

2. Ενίσχυση των τεχνικών ικανοτήτων

175) Η διαφύλαξη της γαλλικής κυριαρχίας ενόψει της τεχνολογικής αλλαγής απαιτεί νέες επενδύσεις σε επίπεδο ικανοτήτων. Η αυξανόμενη ποικιλομορφία των εργαλείων και η επιτάχυνση των τεχνολογικών εξελίξεων προσφέρουν νέες ευκαιρίες, υπό την προϋπόθεση ότι θα γίνουν οι αναγκαίες επενδύσεις, με στόχο τη συγκέντρωση των

πόρων όπου το επιτρέπουν οι αποστολές. Η ενεργοποίηση της λειτουργίας γνώσης-κατανόησης-πρόβλεψης πρέπει να ενισχυθεί με αυξημένη διασύνδεση γύρω από ασφαλή εργαλεία επικοινωνίας, εξασφαλίζοντας κατά περίπτωση μια τεχνική διαλειτουργικότητα με τους κύριους ξένους συμμάχους, ιδίως στο πλαίσιο της ΕΕ και του ΝΑΤΟ.

176) Τα καινούργια τεχνικά εργαλεία θα πρέπει να χρησιμοποιούν τις δυνατότητες της κβαντικής υπολογιστικής και της τεχνητής νοημοσύνης.

Στρατηγικός στόχος Νο 9

Η ικανότητα να υπερασπιζόμαστε τον εαυτό μας και να δραστηριοποιούμαστε σε υβριδικά πεδία.

177) Οι κυριότεροι στρατηγικοί ανταγωνιστές της Γαλλίας καταφεύγουν σε υβριδικές στρατηγικές, σκόπιμα ασαφείς συνδυασμούς άμεσων και έμμεσων στρατιωτικών και μη στρατιωτικών, νόμιμων και παράνομων τρόπων δράσης που συχνά είναι δύσκολο να προσδιοριστούν. Οι στρατηγικές αυτές μπορεί να έχουν σημαντικές συνέπειες για τις δημοκρατίες, διότι αποσκοπούν στην απονομιμοποίησή τους, στην αποδυνάμωση της ηθικής τους δύναμης και συνοχής ή στη μείωση της οικονομικής και εθνικής αμυντικής δύναμής τους.

178) Ενώπιον αυτών των απειλών και για να υπερασπιστεί τα θεμελιώδη συμφέροντά της, η Γαλλία πρέπει να τελειοποιήσει την οργάνωσή της, να είναι σε θέση να ανταποκριθεί σε όλους τους τομείς της υβριδικότητας και να προστατεύσει τις πιο κρίσιμες υποδομές της.

1.Τελειοποίηση της οργάνωσής μας

179) Η Γαλλία πρέπει να είναι ικανή να αντιμετωπίσει και να ελέγξει τα αποτελέσματα αυτών των υβριδικών επιθέσεων, σεβόμενη τις αρχές και τις αξίες της. Για να το πετύχει αυτό, θα πρέπει να υιοθετηθεί μια πιο ευέλικτη και ολοκληρωμένη οργάνωση για τον εντοπισμό, τον χαρακτηρισμό και την ενεργοποίηση των κατάλληλων μηχανισμών προστασίας καθώς και την ανάπτυξη αντιδράσεων με μια εκ των προτέρων προσέγγιση, η οποία θα καλύπτει όλους τους τομείς. Σύμφωνα με τη στρατηγική πυξίδα της ΕΕ και την έννοια του «ΝΑΤΟ 2030», βασιζόμαστε επίσης στους συμμάχους και τους εταίρους μας για να μας στηρίξουν στον αγώνα κατά των υβριδικών απειλών.

180) Αυτή η οργάνωση βασίζεται σε μια εθνική στρατηγική επιρροής, η οποία πρέπει να υιοθετήσει μια παγκόσμια και μακροπρόθεσμη προσέγγιση των δράσεων που αναλαμβάνονται, προκειμένου να ενισχυθεί η αξία των δεσμεύσεων της Γαλλίας, αλλά και ως αποτελεσματική απάντηση ή αντίποινα σε ελιγμούς ή επιθέσεις στα πληροφοριακά συστήματα κατά των συμφερόντων της χώρας. Κινητοποιεί τη δημόσια διπλωματία της, ειδικότερα στην Αφρική. Η στρατηγική επικοινωνία αποσκοπεί στη μετάδοση ενός συνεκτικού, αξιόπιστου και αποτελεσματικού μηνύματος προς τους ανταγωνιστές, τους εταίρους ή τους συμμάχους, καθώς και προς την εθνική και διεθνή κοινή γνώμη. Μπορεί να συντονίζεται με τους συμμάχους.

2. Πράξη

181) Όσον αφορά στην καταπολέμηση της χειραγώγησης των πληροφοριών από ξένους ανταγωνιστές, η Γαλλία πρέπει να διαθέτει ένα ευρύ φάσμα επιλογών αντίδρασης, πέραν της δημόσιας επίρριψης ευθυνών, όπως συμβαίνει στον τομέα του κυβερνοχώρου. Η Γαλλία αγωνίζεται κατά της χρήσης του δικαίου και των νόμων ως στρατηγικού εργαλείου (lawfare) από τους ανταγωνιστές της. Υποστηρίζουμε την υιοθέτηση ευρωπαϊκών εργαλείων για την καταπολέμηση της εξωεδαφικής δικαιοδοσίας και αναπτύσσουμε εργαλεία για την αντιμετώπιση των ιδιωτικών στρατιωτικών εταιρειών, των ένοπλων ομάδων ή των πολιτοφυλακών που χρησιμοποιούνται ως μεσάζοντες – αντιπρόσωποι - από εχθρικές δυνάμεις προκειμένου να πολλαπλασιάσουν τις ενέργειες αμφισβήτησης ή ανταγωνισμού τους, διατηρώντας παράλληλα την εύλογη άρνηση. Η διάδοση πληροφοριών, οι εθνικές ή ευρωπαϊκές κυρώσεις, οι ποινικές διώξεις ή ακόμη και οι στρατιωτικές δράσεις θα μπορούν να στοχεύουν τις ομάδες αυτές, εάν ασκούν δραστηριότητες που βλάπτουν τα γαλλικά συμφέροντα ή εάν είναι υπεύθυνες για παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και εγκλήματα πολέμου.

3. Ενίσχυση της προστασίας σε υποδομές μείζονος σημασίας.

182) Αντιμέτωποι με υβριδικές απειλές, η προστασία των υποδομών μείζονος σημασίας είναι προτεραιότητά μας. Μεταξύ αυτών, οι υποθαλάσσιες και οι εγκαταστάσεις επικοινωνίας στο διάστημα απαιτούν ιδιαίτερη προσπάθεια για την ανάπτυξη μέσων ανίχνευσης, χαρακτηρισμού, αποθάρρυνσης ή ακόμη και παρεμπόδισης κακόβουλων ενεργειών. Τέλος, η Γαλλία επιθυμεί να ενθαρρύνει την ανάπτυξη γαλλικών

βιομηχανικών δομών αιχμής, παγκόσμιων ηγετών στην κατασκευή υποβρύχιων καλωδίων επικοινωνίας και στις διαστημικές επιχειρήσεις.

3. Σχολιασμός

3.1 Θεωρητικές προσεγγίσεις

3.1.1 Κειμενικός τύπος – Κειμενική λειτουργία – Λειτουργία της γλώσσας

Το κείμενο που επέλεξα προς μετάφραση είναι απόσπασμα από μία έκθεση του Γαλλικού Κράτους την οποία παρουσίασε ο Πρόεδρος της Γαλλικής Δημοκρατίας και η οποία περιέχει την ανασκόπηση και τον προγραμματισμό της Γαλλίας, από 2022 έως το 2030, στα επίπεδα εσωτερικής, εξωτερικής και αμυντικής πολιτικής. Συγκεκριμένα το απόσπασμα που μετέφρασα αφορά στην εξωτερική πολιτική και την πολιτική άμυνας. Πρόκειται για ένα πολιτικό κείμενο και για αυτό το λόγο κατέληξα ότι με βάση τη θεωρία της Katharina Reiss για τα είδη και τις λειτουργίες των κειμένων (Nord, *Translating as a purposeful activity: functionalist approaches explained*, 1997), το εν λόγω απόσπασμα είναι ένα πληροφοριακό κείμενο (αγγλ. *informative text*) με κλητική λειτουργία (αγγλ. *appellative*) ή όπως συγκεκριμένα επιλέγει να την ονομάζει η Reiss προτρεπτική λειτουργία (αγγλ. *operative*). Εδώ, παρουσιάζεται το πρώτο ενδιαφέρον στοιχείο του ΚΠ (Κείμενο Πηγή) . Είναι σαφές ότι ο πρώτος του στόχος είναι να μεταδώσει τις πληροφορίες και έτσι προκύπτει ότι ανήκει στο πληροφοριακό είδος κειμένων αλλά η κλητική του λειτουργία, ο σκοπός να θέλξει ή να πείσει τον αναγνώστη ή «δέκτη» το εντάσσει ταυτόχρονα και στα λειτουργικά κείμενα, όπως τα ορίζει η Reiss (Munday, 2004).

Ωστόσο, βαρύτητα πρέπει να δίνεται και στη λειτουργία της ΓΠ η οποία στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι η αναφορική (αγγλ. *referential*), σύμφωνα με το εργαλειώδες μοντέλο του Karl Bühler (Nord, *Translating as a purposeful activity: functionalist approaches explained*, 1997). Αυτό γίνεται σαφές από την αναφορά της συγκεκριμένης λειτουργίας σε φαινόμενα του πραγματικού κόσμου (π.χ. οι στρατιωτικές επιχειρήσεις στις οποίες έλαβε μέρος η Γαλλία), χρησιμοποιώντας την κυριολεκτική σημασία των λεκτικών μονάδων και ειδικότερα με τη χρήση ειδικών όρων, με στόχο την άμεση πληροφόρηση του αναγνώστη ο οποίος είναι εξοικειωμένος με το αντικείμενο και το ύφος του κειμένου και σαφέστατα, με την ειδική ορολογία που προκύπτει ακόμα και αν προέρχεται από διαφορετικό πολιτισμικό περιβάλλον. Σε αυτή την περίπτωση, οι πολιτισμικοί ενδείκτες (αγγλ. *realia*), αν και συνδέονται άμεσα

με την αναφορική λειτουργία ενός κειμένου, δεν είχαν παρεμποδιστικό ρόλο στη μετάφραση.

3.1.2 Πραγματολογική ανάλυση ΚΠ

Η Πραγματολογία μελετά τα νοήματα και τις σημασίες των εκφωνημάτων μέσα σε συγκεκριμένες συνθήκες όπως ο χρόνος, ο χώρος, η κοινωνική θέση του ομιλητή και φυσικά το στόχο που επιδιώκεται. Σύμφωνα με τους Austin και Searle κάθε φορά που μιλάμε ή γράφουμε είναι μια πράξη (Horn & Ward, 2006). Ως εκ τούτου, σύμφωνα με την κατάταξη των λεκτικών πράξεων από τον Searle, από το ΚΠ προκύπτουν τρεις κατηγορίες λεκτικών πράξεων. Πρώτον, οι δηλωτικές (assertives) επειδή ο ομιλητής δηλώνει μια αλήθεια. Αυτό συμβαίνει σε ολόκληρο το κείμενο καθώς πρόκειται για πολιτική ομιλία και στο οποίο γίνονται αναφορές σε γεγονότα της επικαιρότητας (π.χ. ο πόλεμος στην Ουκρανία και η θέση της Γαλλίας σε αυτόν). Δεύτερον, βρίσκουμε κατευθυντικές (directives) λεκτικές πράξεις καθώς ως πολιτική ομιλία ακόμα και απευθυνόμενη σε ειδικό κοινό έχει ως στόχο να το πείσει ή και να το κατευθύνει να ασπαστεί τα λεγόμενά του. Ένα παράδειγμα αυτής της λειτουργίας είναι η χρήση του πρώτου πληθυντικού προσώπου ως προτροπή, θα αναλυθεί όμως περισσότερο παρακάτω. Τρίτον, στο συγκεκριμένο κείμενο βρίσκουμε και δεσμευτικές λεκτικές πράξεις (commissives) με τις οποίες ο ομιλητής δεσμεύεται να πραγματοποιήσει τα λεγόμενά του. Είναι προφανές ότι το τελευταίο είδος προκύπτει από το γεγονός ότι είναι ομιλία του Γάλλου Προέδρου και συνεπώς η ίδια η θεσμική του θέση έχει το βάρος της δέσμευσης όσων αναφέρονται στο κείμενο.

Επιπροσθέτως, όπως αναφέρθηκε παραπάνω το ΚΠ είναι ένα κείμενο πολιτικού λόγου και για το λόγο αυτό είχα από την αρχή υπόψη ότι επρόκειτο να συναντήσω κάποια κοινά χαρακτηριστικά πολιτικών ομιλιών όπως οι ομάδες των τριών εννοιών, τα ζεύγη αντιθέτων, οι επαναλήψεις και το φορτισμένο λεξιλόγιο (Σερενίδη, 2013). Επίσης, η επιλογή των λέξεων και η σειρά με την οποία εκφέρονται μπορούν να προσδώσουν ρητορικότητα στο κείμενο. Όπως θα δείξω παρακάτω στο ΚΠ συνάντησα κάποιες από αυτές τις τεχνικές και ήταν μία από τις μεταφραστικές προκλήσεις όχι σε λεξιλογικό επίπεδο αλλά εννοιολογικό, υφολογικό και γραμματο-συντακτικό.

3.1.3 Μεταφραστική προσέγγιση και Σκοπός της μετάφρασης

Για να δημιουργηθεί ένα δόκιμο μετάφρασμα το οποίο σέβεται τους στόχους και τα νοήματα του ΚΠ υπέθεσα ότι το μετάφρασμα απευθύνεται σε ειδικό κοινό, όπως ακριβώς και το ΚΠ, εξοικειωμένο με θέματα εξωτερικής πολιτικής της Γαλλίας, με ζητήματα διεθνούς πολιτικής και επικαιρότητας καθώς και με την ύπαρξη οργανισμών, θεσμών και οργάνων σχετικών με τα ζητήματα αυτά. Ως εκ τούτου, το κοινό αυτό είναι αντίστοιχα εξοικειωμένο και με την ορολογία που υπάρχει στο ΚΠ αλλά και με την ελληνική απόδοση αυτής. Θεώρησα δεδομένο ότι δεν πρέπει να παραλειφθεί καμία πληροφορία, συγκεκριμένα ότι πρέπει να μεταφερθούν οι έννοιες αυτούσιες και με ακρίβεια.

Επίσης, όπως η Reiss παρουσιάζει τα είδη των κειμένων και τους δεσμούς τους με τις μεταφραστικές μεθόδους, για ένα πληροφοριακό κείμενο η κατάλληλη μεταφραστική μέθοδος είναι ο «απλός, πεζός λόγος» δηλαδή το μετάφρασμα οφείλει να μεταδίδει το πλήρες αναφορικό ή εννοιολογικό περιεχόμενο του πρωτοτύπου και για ένα λειτουργικό - προτρεπτικό κείμενο η «προσαρμοστική» μετάφραση, δηλαδή το ισοδύναμο αποτέλεσμα (Munday, 2004). Η πρόκληση λοιπόν έγκειτο στο συνδυασμό δύο διαφορετικών αν όχι αντίθετων μεθόδων προσέγγισης της μεταφραστικής διαδικασίας καθώς έχοντας να αντιμετωπίσω ένα τέτοιο κείμενο δεν θα ήταν σωστή ούτε μία κατά λέξη μετάφραση, ούτε μία απλοποιημένη μετάφραση, αφού σε αυτή την περίπτωση το μετάφρασμα δεν θα ήταν ισάξιο του ΚΠ. Συνεπώς, τίθεται και το ζήτημα της συνεκτικότητας (Nord, 1997), που αφορά κυρίως στα πληροφοριακά κείμενα αλλά στη συγκεκριμένη περίπτωση παίρνει τη μορφή της διακειμενικής συνεκτικότητας (intertextual coherence) η οποία για να επιτευχθεί από ένα μετάφρασμα, αυτό πρέπει να είναι «αντίγραφο» του ΚΠ (Nord, 1997).

Για τους παραπάνω λόγους, επελέγη ο συνδυασμός των δύο τύπων μεταφράσεων που προτείνει η Nord, της τεκμηριωτικής μετάφρασης (αγγλ. documentary translation) την οποία χαρακτηρίζει η κυριολεκτική μετάφραση και χρησιμοποιείται σε τέτοιου είδους κείμενα και της ομοιολειτουργικής μετάφρασης (αγγλ. equifunctional translation) (Nord, 1997), η οποία εξυπηρετεί τη μεταφορά αυτούσιας της λειτουργίας του ΚΠ στο μετάφρασμα. Σε αυτή την περίπτωση ο μεταφραστής οφείλει να αποδώσει σωστά και το ΚΠ μέσω των υφολογικών του επιλογών αλλά, έχοντας πάντα υπόψη την κουλτούρα της ΓΠ. Στο συγκεκριμένο κείμενο τα «πολιτίσματα» όπως τα ονοματίζει ο Vermeer (αγγλ. Culturemes) (Nord, 1997), δεν είναι ξεκάθαρα αλλά διοχετεύονται στο κείμενο μέσω κάποιων θεσμών

του Γαλλικού Κράτους ή αναφορικά με τη στάση της Γαλλίας απέναντι σε διεθνή ζητήματα. Ωστόσο, η κλητική λειτουργία του ΚΠ απλοποιείται στο μετάφρασμα για χάρη της πληροφοριακής του λειτουργίας. Αυτό συμβαίνει γιατί οι αποδέκτες του μεταφράσματος είναι μεν γνώστες αλλά δεν επηρεάζονται από τα γραφόμενα ώστε να πρέπει να επιδοκιμάσουν κάποιο πρόσωπο ή κάποια απόφαση.

3.2 Μεταφραστικά προβλήματα

3.2.1 Γενικά

Όπως έχω ήδη αναφέρει πρόκειται για ένα αμιγώς πολιτικό κείμενο. Πριν παρουσιάσω λεπτομερώς τα προβλήματα που αντιμετώπισα κατά τη διαδικασία της μετάφρασης και τις επιλογές που έκανα για την επίλυσή τους, θα ήθελα να σταθώ στο θέμα της γλώσσας ειδικότερα ως μία γενική δυσκολία σε τέτοιου είδους κείμενα. Η γλώσσα του ΚΠ είναι επίσημη και το επίπεδο είναι ιδιαίτερα υψηλό. Παρά το γεγονός ότι στην πρώτη ανάγνωση δεν υπήρχε δυσκολία κατανόησης, κατά τη διαδικασία της μετάφρασης πολλές φορές χρειαζόταν ιδιαίτερη προσοχή στην απόδοση μιας φαινομενικά απλής πρότασης επειδή έπρεπε να αποδοθεί με σωστό τρόπο στη ΓΣ ώστε να διατηρηθεί το επίπεδο γλώσσας και το ύφος ενός πολιτικού κειμένου όπως αυτό να είναι κατανοητό από τους αναγνώστες του μεταφράσματος. Επίσης, όπως ανέφερα και στο πρώτο μέρος του σχολιασμού, οι τεχνικές που χρησιμοποιήθηκαν στο ΚΠ έπρεπε να εφαρμοστούν και στο μετάφρασμα για να διατηρηθεί το ύφος. Παρακάτω θα αναλυθούν ανά κατηγορία όλες οι μεταφραστικές δυσκολίες και τα προβλήματα.

3.2.2 Ζητήματα ορολογίας

Κατά τη διάρκεια της πρώτης ανάγνωσης του ΚΠ δεν αντιμετώπισα σοβαρά προβλήματα σε επίπεδο λεξιλογίου. Ήταν εμφανές από την αρχή ότι πρόκειται για ένα κείμενο με πληροφοριακή και κλητική λειτουργία γεγονός που το καθιστούσε ενδιαφέρον κυρίως σε εκφραστικό και υφολογικό επίπεδο.

Ωστόσο, δεν λείπουν κάποια ενδιαφέροντα και απαιτητικά σημεία όπου το λεξιλόγιο χρειάστηκε περισσότερη έρευνα. Καταρχάς, πρέπει να αναφερθώ στα αρκτικόλεξα τα οποία συναντώνται σε όλη την έκταση του ΚΠ. Κάποια αναφέρονται

σε διεθνείς οργανισμούς ή υπηρεσίες και αυτό κατέστησε την έρευνα ευκολότερη και καρποφόρα διότι στην πλειονότητά τους αφορούσαν οργανισμούς όπου συμμετέχει και η Ελλάδα άρα υπήρχε η μετάφραση προς τη ΓΠ. Χαρακτηριστικά είναι τα παρακάτω παραδείγματα:

α) OTAN = NATO και β) UE = EE

Παρόλα αυτά, το ΚΠ αναφέρεται όπως προ είπα σε προγραμματισμό άμυνας και εξωτερικής πολιτικής της Γαλλίας άρα η πλειονότητα των αρκτικόλεξων αναφέρεται σε υπηρεσίες, επιχειρησιακά προγράμματα και οργανισμούς που αφορούν τη Γαλλία και έτσι η έρευνα έπρεπε να είναι πιο εκτενής. Σε αυτές τις περιπτώσεις τα σώματα παράλληλων κειμένων ήταν οι πηγές που χρησιμοποίησα κατά κόρον, όπως επίσης και οι ιστοσελίδες των ίδιων των οργανισμών όπου σε ορισμένες υπήρχε η επιλογή της ελληνικής γλώσσας, εάν επρόκειτο για ευρωπαϊκά θέματα. Σε περιπτώσεις όπως κάποια επιχειρησιακά προγράμματα του NATO, τα κείμενα δεν είχαν ελληνική μετάφραση καθώς δεν αφορούσαν όλες τις χώρες μέλη. Σε αυτές τις περιπτώσεις είτε με πιο ενδελεχή έρευνα κατέληξα σε απόδοση που συνάντησα σε κάποια πληροφοριακά κείμενα, όπως άρθρα, στη ΓΣ, μετά από έλεγχο για την ορθότητα του όρου, είτε διατήρησα τον όρο στη ΓΠ συνοδευόμενο από κάποια επεξήγηση. Παρακάτω παρουσιάζω αναλυτικά ορισμένα παραδείγματα:

α) το αρκτικόλεξο CSIRT προέρχεται από τον αγγλικό πολυλεκτικό όρο «Computer emergency response team» του οποίου την απόδοση βρήκα στην αντίστοιχη ελληνική ιστοσελίδα <https://csirt.cd.mil.gr/el/home/> όπου αποδίδεται «Ελληνική Αρμόδια Ομάδα Απόκρισης για συμβάντα που αφορούν την ασφάλεια υπολογιστών (CSIRT)». Έτσι, επειδή στο μετάφρασμα προφανώς δεν αναφέρεται στην ελληνική πραγματικότητα κράτησα τον πολυλεκτικό όρο χωρίς τον προσδιορισμό «ελληνική». Με αυτό τον τρόπο ο αναγνώστης του μεταφράσματος μπορεί να κατανοήσει σε τι ακριβώς αναφέρεται το κείμενο, κάτι στο οποίο φυσικά βοηθά και το συγκεκριμένο αφού όλο αυτό το κομμάτι του κειμένου αναφέρεται σε επιθέσεις στον κυβερνοχώρο και κυβερνοασφάλεια.

β) το αρκτικόλεξο PFUE χρησιμοποιείται μόνο στη Γαλλία και αναφέρεται στη γαλλική προεδρία στο Συμβούλιο της ΕΕ. Δεν ήταν δύσκολη η έρευνα για την απόδοση του όρου στη ΓΣ αλλά θεωρώ αξίζει να αναφερθεί στο σχολιασμό το γεγονός ότι στη

ΓΠ χρησιμοποιείται αυτό το αρκτικόλεξο και το ειδικό κοινό εφόσον είναι γαλλόφωνο ίσως και να μη δυσκολευόταν στην κατανόηση.

γ) ενδεικτικά για τους όρους/αρκτικόλεξα BITDE, ASEAN και CSNU η απόδοση στη ΓΣ βρέθηκε εύκολα σε παράλληλα κείμενα ΓΠ και ΓΣ.

δ) τέλος, οι DGSE, DRM, DGSi αν και αναφέρονται στις γαλλικές υπηρεσίες πληροφοριών σε παράλληλα κείμενα σε δίγλωσση απεικόνιση υπάρχουν οι αποδόσεις στη ΓΣ.

Στη συνέχεια θα ήθελα να επισημάνω κάποιες λέξεις οι οποίες είτε αποτελούν ορολογία στο πεδίο της εξωτερικής και αμυντικής πολιτικής, είτε αναφέρονταν σε τοποθεσίες ή σε επιχειρήσεις στις οποίες συμμετείχε ή συμμετέχει η Γαλλία.

α) οι λέξεις «EMASoH» και «Takuba» είναι ονόματα στρατιωτικών επιχειρήσεων στις οποίες συμμετείχε η Γαλλία. Δεν αποδίδονται διαφορετικά στη ΓΣ και για αυτό το λόγο διατήρησα τα ονόματα ως έχουν.

β) το «Campus Cyber» αφορά μόνο στη γαλλική πραγματικότητα συνεπώς επέλεξα αντί να βάλω απλά το όνομα του κέντρου όπως ήταν στο ΚΠ να περιγράψω τι είναι και σε παρένθεση να κρατήσω το όνομα.

γ) η περιοχή «Indopacifique» αποδίδεται ως «περιοχή Ινδο-ειρηνικού» στα περισσότερα παράλληλα κείμενα χωρίς περαιτέρω επεξήγηση αλλά προτίμησα, για να αποφευχθεί μια πιθανή σύγχυση ως προς την ακριβή τοποθεσία, την πρώτη φορά που εμφανίστηκε ο όρος στο μετάφρασμα να εξηγήσω σε παρένθεση ποια περιοχή ακριβώς αποδίδουν με αυτή την ονομασία και τις επόμενες φορές να διατηρήσω την απόδοση «περιοχή Ινδο-ειρηνικού».

δ) le plan France Relance όπως συναντάται στο ΚΠ είναι και πάλι κάτι που αφορά την εσωτερική κυρίως πολιτική της Γαλλίας και για αυτό δεν υπήρχε απόδοση στη ΓΣ. Έπειτα από έρευνα στις ιστοσελίδες του γαλλικού κράτους και συγκεκριμένα σε αυτή του Υπουργείου Οικονομικών της Γαλλίας <https://www.economie.gouv.fr/cedef/ou-trouver-donnees-plan-relance> βρήκα πληροφορίες για το εν λόγω σχέδιο, το μελέτησα και κατέληξα να το αποδώσω ως «σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας «France Relance» διατηρώντας έτσι και το όνομα του αλλά ταυτόχρονα δίνοντας σύντομη επεξήγηση του τι ακριβώς περιέχει αυτό το σχέδιο.

Τέλος, υπήρξαν τρεις λέξεις/φράσεις οι οποίες αποτελούν ειδική ορολογία η καθεμία για το πεδίο στο οποίο χρησιμοποιείται και των οποίων η απόδοση χρειάστηκε περισσότερο χρόνο μελέτης και έρευνας.

α) *écosystème de cyberdéfense*: στον τομέα της πληροφορικής αποδίδεται ως «οικοσύστημα» με την έννοια του δικτύου αλλά θεώρησα σωστότερο να διατηρήσω την ορολογία αντί να την απλοποιήσω μεταφράζοντας ως «δίκτυο».

β) *boussole stratégique*: ειδικός όρος στο πεδίο της αμυντικής πολιτικής και ειδικότερα σε ότι αφορά τα κράτη μέλη της ΕΕ. Ο όρος αποδίδεται κατά λέξη σε κείμενο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ως «στρατηγική πυξίδα» και έτσι τον απέδωσα (<https://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2022/03/21/a-strategic-compass-for-a-stronger-eu-security-and-defence-in-the-next-decade/>).

γ) *nation-cadre*: πρόκειται για έναν ειδικό όρο, ο οποίος συναντάται σε κείμενα σχετικά με το NATO. Σε ελληνικά κείμενα που βρήκα στην ιστοσελίδα της Βουλής και στην ιστοσελίδα του Γενικού Επιτελείου Εθνικής Άμυνας <https://geetha.mil.gr/> αποδίδεται με τον όρο «έθνος-πλαίσιο» και η αναλυτική περιγραφή συμφωνεί με αυτή των γαλλικών ειδικών κειμένων. Τον ρόλο του έθνους-πλαισίου αναλαμβάνει ένα κράτος όταν διάφορες περιοχές της επικράτειάς του γίνονται κέντρα συντονισμού για στρατιωτικές επιχειρήσεις. Για παράδειγμα, η Ελλάδα είχε αυτό τον ρόλο τελευταία φορά το 2023 στο πλαίσιο του πολυεθνικού τάγματος KFOR ORF το οποίο αποτελεί την Επιχειρησιακή Εφεδρεία των δυνάμεων του NATO στην περιοχή του Κοσόβου (<https://geetha.mil.gr/axiologisi-toy-epiteleiou-tis-polyethnikis-dynamis-kosovo-force-operational-reserve-force-kfor-orf-ypo-elliniki-dioikisi/>).

3.2.3 Γραμματικό-συντακτικά ζητήματα

Ξεκινώντας από τα πιο απλά, όπου για παράδειγμα στη γαλλική γλώσσα το επίθετο ακολουθεί το ουσιαστικό ενώ στην ελληνική το επίθετο προηγείται του ουσιαστικού που προσδιορίζει, θεωρείται αυτονόητη αυτή η αλλαγή κατά τη μετάφραση αλλά πολύ εύκολα το ΚΠ μπορεί να παρασύρει τον μεταφραστή και εκείνος να ακολουθήσει απλά τη σύνταξη της γαλλικής και το μετάφρασμα να μοιάζει «αφύσικο». Ίδιας σημασίας είναι και η απόδοση των χρόνων περνώντας από τη μία γλώσσα στην άλλη, κάτι το οποίο στο συγκεκριμένο κείμενο δεν ήταν πρόβλημα αφού

η πλειονότητα των ρημάτων ήταν σε présent. Επίσης, σε διάφορα σημεία υπήρχε μακροπερίοδος λόγος ο οποίος δεν φαινόταν το ίδιο δόκιμος κατά τη μετάφραση. Σε αυτά τα σημεία επέλεξα να δημιουργήσω μικρότερες προτάσεις. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι αυτό:

Πρωτότυπο:

« De même, l'application d'une logique dissuasive dans le cyberespace qui forcerait tout attaquant à la retenue contre la France est illusoire mais adopter des stratégies de réponses mobilisant l'ensemble des leviers de l'État, européens et internationaux permet de rendre les cyberattaques particulièrement coûteuses pour les attaquants. »

Πρόταση απόδοσης:

«Ομοίως, η εφαρμογή μιας αποτρεπτικής λογικής στον κυβερνοχώρο η οποία θα απέτρεπε κάθε επίθεση εναντίον της Γαλλίας μοιάζει απατηλό σενάριο. Ωστόσο, αν υιοθετήσουμε στρατηγικές αντιμετώπισης, οι οποίες θα κινητοποιούσαν όλα τα διαθέσιμα κρατικά, ευρωπαϊκά και διεθνή μέσα οι κυβερνοεπιθέσεις θα ήταν ιδιαίτερα δαπανηρές για τους επιτιθέμενους».

Βλέπουμε στο συγκεκριμένο παράδειγμα ότι δημιουργώντας δύο προτάσεις στο μετάφρασμα ο λόγος ρέει πιο φυσικά. Δημιουργώντας μετά από τελεία μια νέα δευτερεύουσα αντιθετική πρόταση που εισάγεται με το “mais” στο γαλλικό κείμενο, χρησιμοποιώντας το «ωστόσο», δίνουμε στον αναγνώστη τη δυνατότητα καλύτερης κατανόησης του νοήματος δίνοντας έμφαση στην αντίθεση. Αυτό συμβαίνει και φαίνεται πιο φυσικό για την ελληνική γλώσσα λόγω της αμεσότητας της τελευταίας.

Στη συνέχεια, σε αυτή την ενότητα εντάσσονται και τα προβλήματα σε επίπεδο απόδοσης κάποιων γραμματικό-συντακτικών μορφών της γαλλικής γλώσσας, τα κυριότερα από τα οποία είναι η χρήση της παθητικής φωνής και η χρήση του απαρεμφάτου.

Στο πρωτότυπο αρκετές φορές συνάντησα παθητική φωνή η οποία δεν μπορούσε να αποδοθεί και στην ελληνική σε κάποια σημεία, καθώς στη δεύτερη η παθητική φωνή δεν έχει την ίδια δύναμη καθώς η ελληνική γλώσσα είναι πιο άμεση και δίνει έμφαση στο υποκείμενο του ρήματος. Λόγω της φύσης του κειμένου και πάλι αυτά τα σημεία δεν ήταν πολλά, ωστόσο χρειαζόνταν προσοχή και ιδού ένα παράδειγμα:

Πρωτότυπο:

“Les acquis fondamentaux du modèle français, établi en 2008 puis régulièrement renforcé et adapté, doivent être consolidés.”

Πρόταση απόδοσης:

«Πρέπει να ενισχύσουμε τα κεκτημένα θεμελιώδους σημασίας του γαλλικού μοντέλου, το οποίο εδραιώθηκε το 2008 και ύστερα ανά τακτά διαστήματα ενισχύθηκε και προσαρμόστηκε».

Εδώ παρατηρούμε ότι από τις τέσσερις φορές που χρησιμοποιείται η παθητική φωνή επέλεξα να αποδώσω με ενεργητική φωνή τη μία, doivent être consolidés = Πρέπει να ενισχύσουμε. Αλλάζοντας το ρήμα σε ενεργητική φωνή και αλλάζοντας και τη σειρά, κατάφερα να διατηρήσω τα άλλα τρία ρήματα σε παθητική φωνή ώστε να μην αποκλίνω σε μεγάλο βαθμό από το πρωτότυπο και επίσης να επιτύχω την έμφαση που θέλει να δώσει το πρωτότυπο βάζοντας στην αρχή ένα ρηματικό σύνολο. Η συγκεκριμένη εμφατική σύνταξη του ΚΠ, την οποία συναντάμε κατά κόρον στην αγγλική γλώσσα, δεν μπορεί να αποδοθεί στην ελληνική και να έχουμε φυσικότητα στο λόγο αφού στην ελληνική γλώσσα δίνουμε έμφαση με άλλους τρόπους. Αν υπάρξουν τέτοιες συντακτικές επιλογές σε ελληνικό κείμενο συνήθως ορίζονται ως «αγγλισμοί».

Τέλος, το σημαντικότερο φαινόμενο που συνάντησα σε όλο το γαλλικό κείμενο ήταν χρήση του απαρεμφάτου κυρίως στους τίτλους των ενοτήτων αλλά και μέσα στο κείμενο. Στη γαλλική γλώσσα είναι συνηθισμένη η χρήση του απαρεμφάτου και στα ελληνικά αυτό συνήθως αποδίδεται με υποτακτική (να...). Αυτή η απόδοση ήταν η πιο σωστή επιλογή όσον αφορά τα απαρέμφατα μετά από το ρήμα devoir για παράδειγμα. Το πρόβλημα όμως στους τίτλους παρέμενε. Από την αρχή έκανα την επιλογή να αποδώσω τα απαρέμφατα στους τίτλους με ουσιαστικά.

Για παράδειγμα για τον τίτλο “2. RENFORCER LES CAPACITÉS TECHNIQUES” επέλεξα την απόδοση «2. Ενίσχυση των τεχνικών ικανοτήτων». Είναι ξεκάθαρο ότι το απαρέμφατο εξυπηρετεί την προτροπτική λειτουργία του ΚΠ αλλά η απόδοση «να ενισχύσουμε...» σε τίτλο μοιάζει ξένη για την ελληνική γλώσσα και επίσης τίθεται το

θέμα εάν θα ήταν σωστότερη η επιλογή του πρώτου πληθυντικού προσώπου ή η επιλογή της παθητικής φωνής ώστε να ισοδυναμεί το μετάφρασμα με το ΚΠ. Θεώρησα λοιπόν, ότι η χρήση του ουσιαστικού συγκεκριμένα στις επικεφαλίδες εξυπηρέτησε και τη σωστή κατανόηση και την ισοδυναμία σε επίπεδο προτρεπτικότητας αφού στο κυρίως κείμενο κάθε ενότητας αντίστοιχα γινόταν επεξήγηση και ανάλυση της κάθε ιδέας.

3.2.4 Υφολογικά ζητήματα

Το ζήτημα του ύφους στο συγκεκριμένο κείμενο είναι ιδιαίτερα σημαντικό και έχει μεγάλη σημασία. Όπως παρουσίασα στην πραγματολογική του ανάλυση στο πρώτο μέρος του σχολιασμού, στο κείμενο υπάρχουν κάποια χαρακτηριστικά γνωρίσματα πολιτικών κειμένων. Οι επαναλήψεις, το φορτισμένο λεξιλόγιο και η εμφατική σύνταξη είναι αυτά που υπάρχουν σε μεγαλύτερο βαθμό στο ΚΠ αυτής της εργασίας. Η ισοδυναμία σε υφολογικό επίπεδο ήταν απαραίτητη. Η δυσκολία έγκειτο κυρίως στη σωστή επιλογή των λέξεων ώστε και στο μετάφρασμα το λεξιλόγιο να έχει την ίδια φόρτιση. Για να το πετύχω αυτό μελέτησα αντίστοιχα κείμενα και πολιτικούς λόγους στη ΓΣ για να κατανοήσω τις τεχνικές και το ύφος και να τα εφαρμόσω στη μετάφρασή μου. Σε κάθε περίπτωση η κατά λέξη μετάφραση σε σημεία με τέτοια λειτουργία έπρεπε να αποφευχθεί. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα της φράσης “Dans certains secteurs critiques, des attaques d’ampleur sont encore plausibles”, όπου η λέξη *ampleur* σύμφωνα με το wordreference.com σημαίνει εύρος, κλίμακα, μέγεθος κτλ, αλλά επέλεξα να αποδώσω τη φράση «οι επιθέσεις μεγάλου βεληνεκούς». Ακόμα ένα παράδειγμα στο οποίο η επιλογή του λεξιλογίου είχε να κάνει με το ύφος και όχι με την ορολογία είναι το παρακάτω:

Πρωτότυπο:

“depuis le début de la guerre en Ukraine démontrent à la fois la puissance des leviers qui sont les nôtres et le chemin restant à parcourir”

Πρόταση απόδοσης:

«από την αρχή του πολέμου στην Ουκρανία δείχνουν ταυτόχρονα τη δύναμη των μέσων μόχλευσης που διαθέτουμε και το μονοπάτι που πρέπει να ακολουθήσουμε.»

Επέλεξα τα «μέσα μόχλευσης» αφού παραπέμπουν νοηματικά σε εξωτερική πολιτική και οικονομικά και το βρήκα και σε αντίστοιχα κείμενα της ΕΕ με αυτό το νόημα.

Κλείνοντας, θα ήθελα να κάνω ιδιαίτερη μνεία στη σημασία του πρώτου πληθυντικού προσώπου σε πολιτικά κείμενα. Όπως γνωρίζουμε η χρήση του πρώτου πληθυντικού προσώπου είναι μία από τις ρητορικές τεχνικές των πολιτικών λόγων. Έτσι και εδώ χρησιμοποιείται κατά κόρον στο ΚΠ. Αντίστοιχα, χρησιμοποιείται και σε αντίστοιχα ελληνικά κείμενα και για αυτό το διατήρησα μεν όπου το συνάντησα αλλά και το χρησιμοποίησα σε σημεία που μπορεί να μην υπήρχε στο ΚΠ αλλά στο μετάφρασμα προσέδωσε τον προτρεπτικό τόνο. Τέτοια σημεία ήταν κάποιοι τίτλοι ενοτήτων. Όπου δεν ταίριαζε εννοιολογικά ή υφολογικά η χρήση ουσιαστικού, το πρώτο πληθυντικό πρόσωπο ήταν η καλύτερη λύση. Παραδείγματος χάριν:

Πρωτότυπο:

3) INVESTIR DANS LA DURÉE POUR ATTEINDRE LE MEILLEUR NIVEAU DE
RÉSILIENCE

Πρόταση απόδοσης:

Επενδύουμε στη διάρκεια αποσκοπώντας σε ένα καλύτερο επίπεδο ανθεκτικότητας στον κυβερνοχώρο.

Συντομογραφίες:

ΚΠ (Κείμενο Πηγή), ΓΠ (Γλώσσα Πηγή), ΓΣ (Γλώσσα Στόχος)

Επίλογος

Κλείνοντας, οφείλω να παραθέσω τα συμπεράσματα που απορρέουν από τη μελέτη των θεωριών της μετάφρασης, τη μελέτη του ΚΠ, τη μεταφραστική διαδικασία και τέλος την παραγωγή ενός μεταφράσματος απόλυτα ισοδύναμου με το πρωτότυπο.

Πρώτον, η μελέτη των θεωριών της μετάφρασης και η αναζήτηση σε αυτές απαντήσεων για το κείμενο που είχα επιλέξει και τους τρόπους που θα έπρεπε να το αντιμετωπίσω, ξεδιάλυναν πολλές σκέψεις μου και με βοήθησαν πολύ να αντιμετωπίσω με σωστό τρόπο τη μεταφραστική διαδικασία.

Επιπροσθέτως, η μελέτη του ΚΠ και η εξαγωγή της ορολογίας είναι, όπως ακριβώς έχω διδαχθεί, η σημαντικότερη διαδικασία πριν την έναρξη της μετάφρασης και για εμένα προσωπικά αποδείχτηκε ιδιαίτερα γόνιμη καθώς συνέλλεξα τόσες πολλές γνώσεις για θέματα που με ενδιαφέρουν γεγονός που κατέστησε τη μεταφραστική διαδικασία «απολαυστική». Συγκεκριμένα, βρήκα τα αρκτικόλεξα ιδιαίτερα ενδιαφέροντα καθώς μέσα από την έρευνα για την ορθή τους απόδοση μου πρόσφεραν πολλές γνώσεις και με ώθησαν για περαιτέρω έρευνα σε θέματα εξωτερικής πολιτικής, ένα πεδίο που με ενδιαφέρει πολύ.

Όλα τα αρκτικόλεξα και η ορολογία του κειμένου υπάρχουν στο Γλωσσάρι, παρακάτω. Επίσης, περαιτέρω πληροφορίες για θέματα που αναφέρονται στο ΚΠ και στο μετάφρασμα (όπως κάποιες Συνθήκες), υπάρχουν αναλυτικά στο Παράρτημα στο τέλος της παρούσας εργασίας.

Γλωσσάρι

A/ A	Γαλλικός όρος	Ελληνικός όρος	Πηγή τεκμηρίωσης
1.	AED	Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας (EOA)	https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/european-defence-agency-eda_el
2.	ASEAN	Ένωση των Χωρών της Νοτιοανατολικής Ασίας (EXNA) (στο κείμενο ακρωνύμιο από τον αγγλικό όρο Association of Southeast Asia Nations)	https://gr.euronews.com/2022/11/13/asean-apomonosi-rosia-bole-lavrof-kata-ipa
3.	BITD européenne (BITDE)	ευρωπαϊκή βιομηχανική και τεχνολογική βάσης στον τομέα της άμυνας (EBTBA)	https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/stronger-european-defence_el
4.	boussole stratégique	στρατηγική πυξίδα	https://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2022/03/21/a-strategic-compass-for-a-stronger-eu-security-and-defence-in-the-next-decade/
5.	CARD	συντονισμένη ετήσια επισκόπηση για την άμυνα (CARD)	https://geetha.mil.gr/symmetochi-toy-geetha-se-seminario-tis-ee-me-titlo-axiopoisi-tis-card-syntonismeni-etisia-episkopisi-gia-tin-amyna-ston-ethniko-amyntiko-schediasmo/
6.	CSIRT	Ελληνική Αρμόδια Ομάδα Απόκρισης για συμβάντα που αφορούν την ασφάλεια	https://csirt.cd.mil.gr/el/home/

		υπολογιστών (CSIRT)	
7.	CSNU (Conseil de sécurité des Nations unies)	Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών	https://www.mfa.gr/missionsabroad/un/greece-in-organization/peace-and-security.html?page=1
8.	CSP	Μόνιμη Διαρθρωμένη Συνεργασία (Permanent Structured Cooperation- PESCO)	http://www.army.gov.cy/el/PESCO
9.	DGSE	Γενική Διεύθυνση Εξωτερικής Ασφαλείας	Πικραμένος, Κ. (2022). <i>Οι Μυστικές Υπηρεσίες στον 21^ο αιώνα. Αποστολή-Δομή-Επιχειρήσεις.</i> Αθήνα: INFOΓΝΩΜΩΝ
10.	DGSI	Γενική Διεύθυνση Εσωτερικής Ασφάλειας	Πικραμένος, Κ. (2022). <i>Οι Μυστικές Υπηρεσίες στον 21^ο αιώνα. Αποστολή-Δομή-Επιχειρήσεις.</i> Αθήνα: INFOΓΝΩΜΩΝ
11.	DRM	Διεύθυνση Στρατιωτικών Πληροφοριών	Πικραμένος, Κ. (2022). <i>Οι Μυστικές Υπηρεσίες στον 21^ο αιώνα. Αποστολή-Δομή-Επιχειρήσεις.</i> Αθήνα: INFOΓΝΩΜΩΝ
12.	EMASoH	Αποστολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που συμμετέχουν 8 ευρωπαϊκές χώρες (Ελλάδα, Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Ιταλία, Βέλγιο, Ολλανδία και Πορτογαλία), η οποία στο πλαίσιο τους Διεθνούς	https://geetha.mil.gr/symmetochi-tis-f-g-ydra-se-rolo-associated-support-stin-apostoli-emasoh-agenor/

		Δικαίου έχει σκοπό την ασφαλή και ελεύθερη διέλευση των εμπορικών πλοίων στον Κόλπο, στα Στενά του Ορμούζ και στον Κόλπο του Ομάν.	
13.	FED	Ευρωπαϊκό ταμείο άμυνας	https://defence-industry-space.ec.europa.eu/eu-defence-industry/european-defence-fund-edf_en
14.	FIMI	Χειραγώγηση και παρέμβαση στην ξένη πληροφορία (ακρωνύμιο του αγγλικού <i>Foreign information manipulation and interference</i> ,)	Πρόταση απόδοσης όρου
15.	HEDI	Κόμβος καινοτομίας στον τομέα της άμυνας του ΕΟΑ	https://www.cna.org.cy/press-release/article/4754847/anakoinosi-typoy-evropaiki-epitropi
16.	IEI	Ευρωπαϊκή πρωτοβουλία επέμβασης	https://www.mod.mil.gr/synantisi-yetha-k-nikolaoy-panagiotopoyloy-me-tin-ypoyrgo-amynas-tis/
17.	menaces NRBC	χημικές, βιολογικές, ραδιολογικές και πυρηνικές (XBPII) απειλές	https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/ip_2_2218

18.	nation-cadre	Έθνος-πλαίσιο	https://geetha.mil.gr/
19.	OTAN	NATO (Οργανισμός Βορειοατλαντικ ού Συμφώνου)	https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN-FR-EL/TXT/?from=EN&uri=LEGISSUM%3AAnato
20.	PFUE (acronyme pour la présidence française du Conseil de l'Union européenne)	Γαλλική προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης	Πρόταση απόδοσης όρου
21.	PIB	ΑΕΠ	https://www.wordreference.com/frgr/PIB
22.	TNP	Συνθήκη για τη μη διάδοση των πυρηνικών (NPT)	https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX%3A52009DC0143
23.	UE	Ευρωπαϊκή Ένωση	https://iate.europa.eu/entry/result/878841/fr-el

Βιβλιογραφικές Αναφορές

Horn, L. R., & Ward, G. (2006). *The Handbook of Pragmatics*. Oxford: Blackwell Publishing Ltd.

Munday, J. (2004). *Μεταφραστικές σπουδές θεωρίες και εφαρμογές*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Nord, C. (1997). *Translating as a purposeful activity: functionalist approaches explained*. Manchester: St Jerome Publishing.

Nord, C. (2014). *Η μετάφραση ως στοχευμένη δραστηριότητα. Εισαγωγή στις λειτουργικές προσεγγίσεις*. Αθήνα: Δίαυλος.

SGDSN. (2022). *Revue nationale stratégique 2022*. Paris.

Πικραμένος, Κ. (2022). *ΟΙ ΜΥΣΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΣΤΟΝ 21ο ΑΙΩΝΑ ΑΠΟΣΤΟΛΗ - ΔΟΜΗ - ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ*. Αθήνα: ΙΝΦΟΓΝΩΜΩΝ.

Σερενίδη, Α. (2013). *Ο ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ ΩΣ ΜΕΣΟ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ*. Πειραιάς.

Παράρτημα

Παρατίθεται παρακάτω ένας κατάλογος με ιστότοπους σχετικούς με θέματα που παρουσιάζονται στο πρωτότυπο και το μετάφρασμα:

Ιστότοποι στα Γαλλικά:

- Σχέδιο ανάκαμψης France Relance <https://www.gouvernement.fr/les-priorites/france-relance>
- Κέντρο συγκέντρωσης των φορέων Πληροφορικής και Επικοινωνίας στο Παρίσι (Campus Cyber) <https://campuscyber.fr/>
- Γαλλική Προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ιανουάριος 2022 - Ιούνιο 2022).
<https://wayback.archive-it.org/12090/20221120094823/https://presidence-francaise.consilium.europa.eu/fr/presidence/la-presidence-du-conseil-de-l-union-europeenne/>
- L'Initiative européenne d'intervention (IEI)
<https://archives.defense.gouv.fr/dgris/action-internationale/l-ie/l-initiative-europeenne-d-intervention.html>
- Le Traité du Quirinal (France-Italie) <https://it.ambafrance.org/LE-TRAITE-DU-QUIRINAL>
- Le Traité de Barcelone (Traité d'amitié et de coopération entre la République française et le royaume d'Espagne)
<https://www.elysee.fr/admin/upload/default/0001/14/20828fdc7c713dc88e993c917c97dc1377f50a08.pdf>
- La direction générale de la sécurité extérieure (DGSE) <https://www.dgse.gouv.fr/fr>
- La direction du renseignement militaire (DRM) <https://www.defense.gouv.fr/drm>
- La direction générale de la sécurité intérieure (DGSI)
<https://www.interieur.gouv.fr/ministere/direction-generale-de-securite-interieure>

Ιστότοποι στα Ελληνικά

- Συνθήκη της Νίκαιας (26 Φεβρουαρίου 2001) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:12001C/TXT>
- Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας (EOA) https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/european-defence-agency-eda_el
- Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας (ETA) <https://eur-lex.europa.eu/EL/legal-content/summary/european-defence-fund-2021-2027.html>
- Συντονισμένη Ετήσια Επισκόπηση για την Άμυνα (CARD) <https://geetha.mil.gr/symmetochi-toy-geetha-se-seminario-tis-ee-me-titlo-axiopoisi-tis-card-syntonismeni-etisia-episkopisi-gia-tin-amyna-ston-ethniko-amyntiko-schediasmo/>
- Μόνιμη Διαρθρωμένη Συνεργασία (PESCO) <https://www.europarl.europa.eu/news/el/headlines/security/20171208STO89939/monimi-diarthromeni-sunergasia-pesco-gia-pio-apotelesmatiki-europaiki-amuna>
- Ο Οργανισμός Βορειοατλαντικού Συμφώνου (NATO ή «Ατλαντική Συμμαχία») είναι μια διακυβερνητική στρατιωτική συμμαχία που ιδρύθηκε με το Βορειοατλαντικό Σύμφωνο, γνωστό επίσης ως Συνθήκη της Ουάσιγκτον, που υπογράφηκε στις 4 Απριλίου 1949 από 12 χώρες της Ευρώπης και της Βόρειας Αμερικής (Βέλγιο, Γαλλία, Δανία, Ηνωμένο Βασίλειο, ΗΠΑ, Ισλανδία, Ιταλία, Καναδάς, Κάτω Χώρες, Λουξεμβούργο, Νορβηγία, Πορτογαλία). https://www.nato.int/nato-welcome/index_el.html

Ιστότοποι στα Αγγλικά

- Σύνοδος κορυφής του NATO στο Νιούπορτ της Ουαλίας (4 και 5 Σεπτεμβρίου 2014) https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_112985.htm
- StratCom <https://stratcomcoe.org/>
- NATO 2030 <https://www.nato.int/nato2030/>